

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рѣкъ XI. Скрантонъ, Па., Четверть 10-го Грудня, 1903. Число 50.

Vol. XI. Scranton, Pa., Thursday, December 10, 1903. No. 50.

ВѢДОЗВА.

Вл. Панове секретарь!

Отсимъ повѣдомляю Васъ, чтобы вы звернули бачну вагу на те, абы у всѣхъ Вашихъ вѣдѣлахъ члены Р. Н. Союза въ концѣ Цецембра выплатили свои належитости такъ, чтобы не составили долги на слѣдующій рѣкъ. После того буду ядѣть какъ котрый зъ Васъ тараетъ о свой вѣдѣль.

Зъ поважаемъ
С. Ядловскій,
голов. секретарь.

доларѣвъ на бесплатну роздачу насѣня розличного рода. За тѣ грошѣ купить правительство 45 миліонѣвъ пачокъ насѣня, що важить разомъ 1000 тоннъ, и роздасть фермерамъ. — Кто отже бажае одержати даромъ наилучшіе насѣне огородовины, збѣжа або овочевыхъ деревъ, най попросить о се своего конгрессмена, а той представитъ его просьбу у Вашингтонѣ. Насѣне будутъ роздавати по цѣлымъ Сп. Державамъ.

ПО МАРКИ НАРОДНІЙ

(за готѣвку) пишѣть вѣдѣ адресою:

Narodnyj Fond

P. O. Box 109.

Jersey City, N. J. а моні-ордеръ (чекъ) на марки яко жертвы на „Народный фондъ въ Америцѣ“ выписуйте на имя касіера: John Glowa, Shamokin, Pa., а посылайте на адресу на Narodnyj Fond, P. O. Box 109, Jersey City, N. J.

Уто есть ширымъ Русіюмъ, нехай покаже дѣломъ!

О. Ник. Подгоречій,
секр. Народ. Фонду.

НОВИНКИ.

— ТИФЪ лютуетъ въ мѣстечку Ботлеръ, Па. де жи-также богато Русіюмъ. Числено, що занедужало доси около 1300 особъ, а трихъ 30 померло. Лѣкарѣ и санитарный власти влакутъ, що можуть, абы, межити ширшане недуга, та все дарма. Помещъ де мабутъ лютувати цѣлу зиму. Оногды вѣдбувъ въ тамошній гали радъ великій мѣтинъ жи-тѣльмъ мѣсточка на якѣмъ обрано 6200 долларѣвъ на борьбу зъ помещтію.

— МІЛІАРДЕРЪ Джанъ Рокефелеръ подарувавъ свой внучцѣ, котра о-ногды вродила ся, пять миліонѣвъ долларѣвъ. Такъ, видите, утѣшивъ ся першою внучкою. Ну, гарный карунокъ але на такѣ стати лише американскому мліардерови.

— 20 ТЫСЯЧЪ рублѣвъ города призначили ро-жескскій банки тому хто злотить купца Шлезингера, котрый при помочи фальшивыхъ векселѣвъ выбравъ банкѣвъ 400 тысячь рублѣвъ и щевъ безъ слѣду. Умовѣрно стрибнувъ до Америки.

— ВАЖНЕ для ферме-рѣвъ. Конгрессъ Сп. Державъ высигнувавъ передъ собою днями 270 тысячь

не набрали ще вѣдѣ старшихъ розуму, тому приня-ли своего дивного гостя и дали ему порядно выпати си, шануючи право гостинности. Въ ранцѣ познавъ гостъ, протверезившия якъ слѣдъ, своихъ небезпечныхъ сусѣдовъ и ставъ кричати, що дуже здивувало его медвежихъ товаришѣвъ. Дозорця вытягнувъ его, а сей не подякувавши навѣтъ за нѣчлѣгъ, утѣкъ ажъ закурило ся. Очевидно радый бувъ, що товаришѣ не забажали бѣдай пообѣйматъ его въ ноци.

— ТЕЛЕГРАФУЮТЬ зъ Петербурга! „Въ нашѣмъ мѣстѣ потопа. Рѣка Нева выступила ненадѣжно зъ береговъ и замулила каналы, а вода зъ нихъ вылила на мѣсто. Богато улицъ е залитыхъ ажъ до высоты першого поверха. Двадцать тысячъ житѣльмъ втратило захистъ и цѣле свое майно. Много потопилось. Вода повомулювала домови-ны зъ кладовищъ такъ, що тысячь труповъ плавае по улицахъ мѣста. Цѣлый Кронштадтъ пѣдъ водою. Власти, якъ звычайно въ Росіи, без-радный.

— МАЙЖЕ цѣлу Европу навѣстили послѣдними днями страшный морозы, снѣги, бурѣ и метелицѣ. Въ Нѣмеччинѣ и Австріи по-замерзало богато людей; въ Англіи, Швеціи и Норвегіи перервана вся комунікація (наслѣдкомъ величезныхъ снѣговъ), а навѣтъ въ полудневѣй Италіи, Испаніи и Франціи падають снѣги и доскулюе люта зима.

На моряхъ розбило ся колькадесять кораблѣвъ, а втраты въ людяхъ макутъ бути великій.

— РОБОТНИКЪ Иванъ Цюпакъ, Русинъ, родомъ зъ Лѣшнои, повѣта Лѣско, въ Галичинѣ, плавъ зѣ ского-дѣвъ першого поверха до му ч. 711. при Скрантонѣ ул. въ Скрантонѣ, Па. и такъ тяжко потовкъ ся, що теперъ догарае въ шпита-ли. Сердегу кинула зѣ ского-дѣвъ „виска“, котрой за бо-гато потягавъ. По той при-чинѣ не належавъ также до нѣякой організації, на-слѣдкомъ чого лишивъ жѣн-ку и дитину безъ средствъ до житя.

— КОЛЬКО угля жу-живаетъ цивилизованный свѣтъ? На се пытане дае вѣдповѣдъ американскій кон-сулъ въ Кардифтѣ, котрый надѣславъ до міністерства справъ внутрѣшнихъ у Ва-шингтонѣ цѣкаву статисти-ку продукціи угля въ цѣ-

ломъ свѣтѣ. Дознаемо ся зъ ней, що въ 1902. роцѣ выдѣнуто въ Англіи 227 миліонѣвъ 95 тысячь тоннъ ка-мѣнного угля, въ Сп. Державахъ 268 мил. 688 тыс. тоннъ, въ Нѣмеччинѣ 107 мил. 436 тыс., у Франціи 29 мил. 574 тыс., а въ Бельгіи 22 мил. 796 тыс. тоннъ. Зага-ломъ продукція угля въ цѣ-ломъ свѣтѣ выносила 1902 р. около 700 миліонѣвъ тоннъ.

— ВТѢХА и радость за-виталя въ родину шп. Ла-бовскихъ въ Olyphant, Pa., несучи имъ въ дарѣ маленького клопца, котрому дано на хрестѣ имя Михаилъ. Не-хай ховаеся въ здоровлю на втѣху родичѣвъ и на пожи-токъ Американскѣй Руси!

— ПОДЧАСТЬ неприя-тельности родичѣвъ згорѣла ко-ло Джесконъ, Мис. хата фар-мера, мурина, а въ нѣй че-тверѣ дѣтей, полишенныхъ безъ нагляду. Коли роди-чѣ вернули домѣвъ заста-ли только згарища дому и перепаленны кисти своихъ дѣтей.

— НЬЮОРСКІЙ учитель шкѣлы народныхъ зъоргани-зували-сь въ юнію, до ко-трои приступило доси 13 тысячь членѣвъ. Цѣлею ор-ганизації е полѣпшене до-лѣ учителей, котры пра-цюють тяжко надъ подне-сенемъ просвѣты, а суспѣль-ность платитъ имъ за се менше, чимъ неодному лю-каеви. Покривдженъ берутъ ся отже за руки, чтобы спѣльными силами выборо-ти собѣ красшу долю.

— КОМАРЪ не лишъ въ Канадѣ докучаютъ людемъ. Про незвычайный нападъ сихъ „кровопійцѣвъ“ доно-сятъ зъ Мадриту (въ Испа-ніи). Въ недѣлю пополудни, коли весь паньскій Мадридъ уживавъ проходу, показа-ла ся надъ мѣстомъ черна хмарка, котра своимъ вы-глядомъ всѣхъ зацѣкавила. За хвилику незвычайна хма-ра почала большати, у воз-дусѣ зашумѣло и на жите-лѣвъ Мадриду злетѣла не-мале мракъ тѣматѣмненна кровожадныхъ москитѣвъ. Всео, що жило, люде извѣ-рята, кинуло ся утѣкати, але неумолимый комахи до-стали ся до найдальшихъ закутинъ домѣвъ и тамъ сѣкли, жалили, кого лишь стрѣтили. Наситившись людскою кровію, комахи, неначе на данный знакъ под-несли ся зъ трудомъ у воз-духъ и полетѣли у даль-шу мандрѣвку на сѣдѣ.

— НА день 26 Нов. с. е. день подяки запросила друга през. церковь въ

Pittsburg нашихъ Русинѣвъ, чтобы вѣдѣвали народный имнь „Ще не вмерла“. По урочистости запросила вже напередъ на слѣдующій рѣкъ.

О. Н.

ЧАСОПИСЬ „Catholic Citizen“ обчислила на основѣ рапортѣвъ эмиграційного ко-мисаря, що мѣжь эмигран-тами, якыи минувшого фис-кального року приѣхали до Сполученыхъ Державъ було 450 тысячь католи-ковъ, 75 тысячь греко-като-ликовъ, 200 тысячь проте-стантовъ и 76 тысячь жи-дѣвъ. Для насъ интересне въ томъ се, що мѣжь тими 75-ма тысячами греко-като-ликовъ е безъ сумнѣву больша половина Руси-новъ.

„Hic Rodus, hic salta“.

Езопъ, славный грецкій писатель, згадуе про чоло-вѣка, котрый хваливъ ся разъ, що перескочивъ о-стровъ Родусъ. Маю навѣтъ свѣдѣковъ на се — говоривъ. Тодѣ оденъ изъ слухачѣвъ перебиваетъ ему словами: „Не переконаешъ насъ говоре-немъ, братку. Але ту е нашъ Родусъ — скоць и докажи що вмѣешь“. — Легко хвалити ся, але тя-жко доказати. Сю правду всюда можна примѣнити, навѣтъ до медицины. Три-нера Американскій Ели-ксиръ Горького Вина е оди-нокимъ средствомъ, препор-учаемымъ черезъ священни-ковъ, монахинъ, лѣкарѣвъ и многихъ вызначныхъ горо-жанъ. Каждый говоритъ, що е оно наилучшимъ и най-небѣднѣйшимъ средствомъ на-вѣтъ недуги желудка, нер-вовѣсть та малу скобѣсть крови и що точно дѣлае такъ, якъ свѣдѣть фабри-кантъ. Вѣдновлюе кровь, спричиняе добрый и здоро-вый аппетитъ та природный, крѣпкій сонъ. Смакъ его дуже милый, а впливъ без-проводочный.

На продажъ у всѣхъ ап-текахъ або у фабриканта: Jos. Triner. 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Pilsen Str.

До вѣдомости всѣмъ п. секретарямъ „Союза“!

О хорошій оригинальній вѣдзники для дѣтей Р. Н. Союза вже постаравъ ся, а также и о новій вѣдз-ники для старшихъ. Каждый членъ до 3 мѣсяцѣвъ вѣдъ часу вступленія мае мати вѣдзнику. Протшу всѣхъ п. секретарѣвъ сейчасъ менѣ довести, сколько вѣдзникъ для старшихъ а сколько для дѣтей маю прислати

каждому Вѣдѣлову. Вѣд-зники для старшихъ мае ся все продавати по 85 цт., а вѣдзники дитинячъ по 25 ц. и то лишь за готѣвку.

С. Ядловскій,
Гол. секретарь.

ДАРОМЪ ДОСТАНЕТЕ!

Нову докторску книжку истрѣчу въ со-бѣ цѣной информации и рады для мужчинъ, жѣнокъ и дѣтей, сля пошлете свое имя на адресъ:

P. O. Box 288, Madison Sq., New York.

— Хотите правовати ся, выставити ко-му повномочіи, купити або продати не-токъ, достати силатовъ, скобѣтовати гро-шѣ вѣдъ доживиловъ або увѣдѣнати ся вѣдъ войсковонъ экзецири, пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вѣдъ вамъ всео зробить якъ наилучше и скоро.

Вылѣченный зъ 10-лѣтней задавленной пропуклины.

Дж. Е. Ивенсъ, тяжко працюю-чій коваль въ фабрикахъ пороку въ Warwallopen, Pa. розказуе исторію, котра зацѣкавитъ многихъ. „Саме въ цѣтнѣ минуло 4 роки, якъ я зголосивъ ся до дра О'Мали для лѣченя подвойной пропуклины. Мой станъ бувъ грозный, а зай-матися працею приходило менѣ дуже тяжко. Лѣкарѣ, коли мене оглянули, говорили, що се глупе думать собѣ будѣ-бы пропуклина дала ся вылѣчити безъ ножа и о-перации (противъ чого я сильно протестувавъ, предвиджуючи небез-печу и лякаючися наслѣдѣвъ). Ажъ по прочитаню оповѣсти въ одной часописи про вылѣчене про-пуклины черезъ д-ра О'Малия, по-шовъ я порадиити ся до его канце-ларіи. Вѣдъ увѣривъ, що може мене вылѣчити та я недовѣривъ. Теперь одначе не маю словъ высказати свою дяку. Могу смѣло сказати каждому, що я зовѣмъ здоровый, а вылѣчили мене безъ ножа и опе-раци. Не пошу паскѣвъ за по-слѣдній 4 роки и роблю всегда ажъ мило. Дякую за се Богу и д-ру О'Мали. Тымъ-то почувавъ ся до-много обовязку подати те все до публичной вѣдомости, чтобы тымъ, котры нездужаютъ теперь дати по-мѣчну раду“.

Джанъ Ивенсъ, Warwallopen, Pa.

Подважки нѣколи не вылѣчатъ килы.

Бождый мужчина, женщина и дитя могутъ бути вылѣченъ зъ пропукли-ны безъ переносѣвъ въ праці и болѣвъ моею хемічно-электричною ме-тодою.

Я е одинокій спеціалістъ, що мо-жу заручити недужому, що его вы-лѣчу зъ насажденія, а хоть недуга была инѣгды сильно задавлена, я всегда вылѣчивъ каждого. Народъ подивляетъ мое вышколе не въ лѣченю и мае велике довѣре до мене.

Писѣть по книжочкѣ зъ опи-сомъ хемічно-электричного способу лѣченя, котру пошлю каждому да-ромъ.

Порады удѣляти бесплатно. Кто не въ силѣ заплатити за лѣчене наравъ, я радо зажду. Мои цѣны низкія.

Дрѣ О'Малей

Головный офісъ, де бесѣдуе ся славянскѣмъ бесѣдою е на 158 S. Washington Str. y Wilkes-Barre, Pa.

Філіальный офісы (де вправѣй гѣкарѣ лѣчатъ недужихъ монѣ чудеснымъ Хемічно-Электричнымъ способомъ):

Scranton, Pa., 134 Washington Ave. Philadelphia, Pa., 1409 Arch St.

Пайлотъ Бютъ.

(PILOT BUTTE).

—Аввареля.—

(Конецъ).

Коли бь бувъ грѣмъ зъ ясного неба вдаривъ, не бувъ бы ся Куба такъ перестрашивъ, якъ теперь. Стративъ голову зовсѣмъ, его юнацтво пропало въ одну мить.

— Ото-мъ ся доробивъ! Колька днѣвъ побувъ въ Канадѣ, тай вже треба до арешту йти.

— А бодай бы та Канада запала ся! его потѣшали. Въ душѣ тѣшили ся, що „надбавъ свой свого“, але що самѣ собѣ ще не довѣрювала. Отже въ всякомъ разѣ волѣли Кубу жаловати.

Водъ влєсливыхъ слѣвъ мякшавъ Куба, якъ вѣскъ водъ тепла. Сльозы выступили ему на очи. Думавъ, думавъ, а далѣ, пѣсля своего звичаю, ставъ спѣвати:

„Въ Риджайнѣ на рынку
є краснѣ палацѣ;
Хто въ нихъ сидѣвъ буде,
Той гѣрко заплаче.

Сидѣвъ-же и я тамъ,
О, Боже мой милый!
Черезъ тѣ гуцули,
Що мя тамъ всадили....“

Дальше не мѣгъ тягнути, бо розплакавъ ся, якъ дитина. Жаль стало его людямъ. Законъ канадѣйскѣй, що за пощочину мѣгъ бы вкарати тримѣсячнымъ арештомъ, выдавъ ся имъ несправедливымъ.

— Павлуню! А ты не напишешъ до Говилова, що я йду до арешту? — говоривъ солоденько Куба до хорого Павла.

— Хоть бымъ и хотѣвъ написати, то, Бѣгъ-ме не можу. Тажъ видите, що права рука спухла менѣ по локоть, якъ колода.

— Не пиши, Павлуню, не пиши! Я тебе скривдивъ, але нехотючи, Бѣгъ-ме не хотючи. Ты добрый хлопецъ — не будешъ мстивъ ся? Правда?

Втиравъ слѣзы и йшовъ до Павла, чтобы его поцѣлувати. Павло вѣдвернувъ голову, ему здавало ся, що Куба розѣгнавъ ся, абы его вкусити. Куба легко зачервѣнѣвъ ся.

На другѣй день бувъ въ Риджайнѣ.

До арешту не пѣйшовъ! — выкрутивъ ся. Пожаловали его „камрата“ и якъ стали то хитрощами то погрозами пѣходити побитого парубѣку, такъ той змякъ и давъ ся намовити до згоды. Заплативъ Куба 10 долларѣвъ, наѣвъ ся досить страху, а потѣмъ порядно впивъ ся и залєдвѣ дотягнувъ ся до Пайлотъ Бютъ.

Водъ того часу боявъ ся брати ся до бѣйки. За те пакостивъ ще бѣльше.

Вылѣзе на лѣжку, закуритъ собѣ люльку и, нѣбы не хотючи, плюе на Павла.

Просить ся Павло:

— Кубо! дай спокѣй! Не плюй на мене. Що я тобѣ виненъ?

— А, то ты тамъ ще гниєшь? — говорить Куба и байдужно плюе на него дальше.

* * *

Довгѣ були Павловѣ днѣ робѣтъ, але днѣ слабости були ще довгѣй.

Сѣра темрява залягала кару. Павлова гадка спала. Въ довгѣй днѣ передумавъ еже все, що мѣгъ. Не було вже що думати бѣльше. Лежавъ теперь и бездумно дививъ ся на шпару въ стѣнѣ кары. Сею шпарою пхало ся свѣтло, роздрѣбнѣвало ся на тонкѣй стрѣлы и вѣивало ними чорну пѣтьму. Комарѣ кусали Павла немилосердно и весело брѣнѣли, наче-бъ глумили ся зъ его безсильности. На дворѣ стиставъ вѣтеръ и злѣсно потрясавъ дверми кары. Очевидно зберало ся на бурю.

Дверѣ кары застукотѣли, вѣдсунули ся и до кары влѣзъ боссъ. Подививъ ся на лежачого Павла, скрививъ уста и байдужно спитавъ:

— What is the matter with you?

Павло, хоть не розумѣвъ „баранячон“ мовы, то догадавъ ся, о що ходять, и показавъ опухлу руку.

Боссъ и не глянувъ на ню, але ставъ сердито щось говорити и показувати рукою на сѣдѣ. Повтарявъ колька разѣвъ „God damn“ и „Winnipeg“. Павло розумѣвъ, що „басъ“ вѣдправляе его до Виннипегу. Не мавъ що вѣдповѣдати. Бувъ вже приготованый на те. Боссъ вѣйшовъ.

Павло лежавъ хвильку спокѣйно. Великѣй жаль стиснувъ его за сердце. Якъ на долони бачивъ змарноване свое молоде жите. И не бачивъ жадного выходу передъ собою.

— Зъ кары не вступлю ся, хѣба мя вынесутъ. А вынесутъ, то я положу ся на земли передъ карою и злѣдтамъ нѣхто вже мене не рушитъ. Я не можу йти. И зрештою по що йти? Вмерти тутъ мушу; чи тутъ, чи двѣ милѣ дальше. А такѣ лѣпше тутъ.

— Залѣзу въ траву, чтобы менѣ нѣхто не перескаждавъ и тамъ може поволѣньки смерть мене возьме. Чтобы только якъ найскорше!

— И кому яка користъ зъ мого жита або зъ моеи смерти?

Майже несвѣдомо оперъ ся на лѣкоть, пѣднѣсъ ся трѣхи и подививъ ся пѣдъ „ковтъ“, що заступавъ ему подушку. Свого часу поклавъ бувъ тамъ томъ, Шевченковыхъ поезѣй. Хотѣвъ теперь у нихъ шукати забутъ-потѣхи. Книжки не було. Здивувавъ ся. Значить, хтось взявъ. Гѣрко усмѣхнувъ ся и впавъ назадъ.

Розгорячкованый — ставъ маячити.

На дворѣ гудѣло и шумѣло. О стѣны кары ставъ бити густѣй дощъ. Сумракъ въ карѣ збѣльшавъ ся чимразъ бѣльше.

Вечорѣло.

Пришли робѣтники вѣдъ роботы. Змоклы, облоченѣй, сердитѣй.

— Працѣюй, гаруй день въ день, ажъ очи вылазять, въ недѣленьку свѣту спокѣю нема, а вѣнъ каже ще и въ дощъ робити. А бодай бы васъ Панъ Бѣгъ скаравъ, що такъ неволите людей! —

— Якъ бымъ въ Галицѣи въ дворѣ служивъ, то бымъ такъ не бѣдувавъ, якъ тутъ, — бѣдкавъ Яструбчакъ.

— Запхали насъ въ пушу, де нема нѣ церкви нѣ ксьондза и гинъ, христѣянська душе, — медитувавъ Голубецъ.

— И де мы теперь пообсужуемо ся.

— Ой пѣйдемо до Канады,

Будемо панами.

Ой заплачуть глєщавецкѣй

Дѣвчата за нами.

— Отосьмо, Бѣгъ-ме, паны! Робимо, якъ мулы, жиемо, якъ псы. Комарѣ насъ ѣдять, якъ стерво. Сорочки нема кому выпрати....

Кричали и гаркотѣли, якъ жида.

А Павло лежавъ и маячивъ въ горячцѣ.

— Г-мъ, хто взявъ.... менѣ книжку зъ-пѣдъ голѣвы? — Грубу.... синю....

Якось вчувъ се Куба. Звернувъ ся до своего лѣжка.

— Тую?

Пѣднѣсъ въ гору „Кобзаря“. Павло дививъ ся десь въ стєлю.

— Я хотѣвъ навчити ся якои спѣванки, але то певно самѣй радикальскѣй, говоривъ немѣе оправдючи-сь Куба и шпурнувъ книжкою въ Павловѣ кутъ.

— Черезъ такихъ, якъ ты, мы зъ Галицѣи мусѣли втѣкати, а теперь такъ бѣдуемо, — додавъ.

— Але то, знаете, давно, що „басъ“ его до теперь ще не нагнавъ, — пригадувавъ голосно Яструбчакъ.

— Що, нагнавъ? — кинувъ ся Павло, якъ громѣмъ раженный. — Нѣ, не нагнавъ; я самъ пѣйду.

Горячково пѣднѣсъ ся и, якъ тѣнь, ставъ тихо сунути ся до дверей. Щось и страшне и дивне було въ его ходѣ.

— Ты де йдєшь?

— На хвильку, на дворѣ.

Вже бувъ за дверми. На дворѣ сѣкла густа мрака. Павло бувъ босѣй и неодягненѣй. Але не зважавъ на те и пустивъ ся вѣдхѣдити вѣдъ карѣ. Трѣва обросила его по поясъ. Тонка сорочка прилипла до тѣла. А вѣнъ йшовъ все дальше и дальше. Трясъ ся зъ великого холоду, але не стававъ. Взяла ся десь у нѣмъ незвычайна сила.

На дворѣ ставало темно.

Вѣдъ карѣ дали ся чути звуки пѣсенѣ. Були сумнѣй и плакучѣй, якъ сумна и плакуча була природа того вечера.

— Отсе моя похоронна пѣсня, — подумавъ Павло. Оглянувъ ся, чи нѣхто его не бачить, а опѣсля станувъ и ставъ надслухувати.

— Галичѣино дорогая, мой родимый краю!

Черезъ жидѣвъ, черезъ панѣвъ тебе покидаю.

Черезъ жидѣвъ, черезъ панѣвъ, черезъ адвокатѣвъ

Мусить Русинѣ утѣкати зъ рѣдненькой хаты.

Пишутъ паны изъ Гамбургѣ: „Гей, слушайте люди!“

„Ой ѣдѣтъ, люди, до Канады, тамъ Вымѣ лѣпше буде!“

— Ой лѣпше, то-то лѣпше! — засмѣявъ ся иронично Павло и ставъ йти дальше. Плачлива мелѣодѣя чимразъ бѣльше глухла, а наконецъ зовсѣмъ завѣмѣла.

Лишень вѣтеръ вивъ дужше, и дощъ, що змѣгъ ся на-ново, бивъ збѣлѣй Павловѣ плечѣ. Кары мусѣли бути вже десь далеко. Павло самъ собѣ дивувавъ ся, що може ще йти. Незадовѣ побачивъ передъ собою невысокѣй насыпъ головного шляху Canadian Pacific Railway.

— Слава-жъ Тобѣ, Боже! Тутъ вже все зкѣнчить ся. Положу ся на шины и тренъ мене переѣде тай буду мавъ на вѣки вѣчнѣй спокѣй зъ тимъ нѣкчемнымъ житємъ.

Выдрапавъ ся на пѣсковѣй насыпъ и сейчасъ кинувъ ся на-попорекъ шинѣ. Вѣддыхавъ тяжко. Голова тяжѣла. Почувъ сонливѣсть.

— А може.... може ще не часъ?.....

Хотѣвъ порушити ся, але втративъ притѣмнѣсть.

— — — — —
Коли Павло довго не вертавъ до кары, вѣйшовъ Семко Дутчакъ на дворѣ, щобъ за нимъ подивити ся. Нѣгде не було нѣчо видно.

— Павле! Павлуню! — кликавъ его и обѣйшовъ кары докола. Павла не було. Занепокоєный вернувъ до кары и сказавъ, що по Павлови и слѣдъ пропавъ. Куба засмѣявъ ся.

— Вѣнъ хоче насъ пострашити. Якъ змерзне, то приѣде. Не бѣйте ся.

Але Павло не приѣшовъ.

На другѣй день довѣдали ся нашѣ робѣтники, що Павла розтѣла въ ночи желѣзѣница на три части. Ъхали рано „секшенмены“ до роботы и нашли на дорѣвъ страшно понѣвеченого трупа молодого парубка. Бувъ незагорненѣй и босѣй. И черезъ те его пѣзнали.

Саспат, Cal. вересень 1903.

Мѣрославъ Стечишинъ.

Вѣдповѣдь на Спростованѣ о. Фѣлѣса.

По причинѣ мого занятѣ, не мѣгъ я скорше на „Спростованѣ“ о. Фѣлѣса (Свѣбода ч. 37) вѣдповѣсти. Допѣсь моя, очевидно, роздратовала дуже о. игумена, бо простуючи еѣ вѣнъ накинувъ ся въ способъ до-сытъ невѣдповѣднѣй его становищу не лишъ на мене, але чѣмусь и на мою фамѣлию... Але дармо, видно, о. игуменъ звѣкъ бувъ все лишъ похвалы збирати, тому всяка критѣка хотѣй бы и слушна непокоить его.

Имени своего я не вѣстаю, а того що сказавъ не выпираю ся.

Блуды про котрѣй я писавъ суть, на жаль, не клеветско а правдою. Згадати про нихъ публично зывавъ мене не хто другѣй а самѣй Русины, котрыхъ дѣти въ служѣбѣ находятъ ся и часами злѣ вѣдносятъ ся навѣтъ до вѣсныхъ родичѣвъ.

Що тутешна молодѣжь (хѣть и не вся) здеморализована про се и вы самѣй здоровѣй знаете. Выжъ самѣй ходили и заглядали тамъ де рускѣ дѣвчата въ пѣстѣ св. Петра танцѣвали, а опѣсля въ вѣчѣрнѣй школѣ говорили вы, що ихъ имена подасте до часѣписей, если не поправлятъ ся. Або чи се може неправда, що мѣстова полицѣя розгѣняла въ Недѣлю музѣку и танцѣ, на котрыхъ находили ся тѣ самѣй дѣвчата, котрѣй стоять пѣдъ вапѣмъ доглядѣмъ и монахинѣ? Хѣба, що вы тѣ музѣки и танцѣ зовете театральными представлєнями, якѣ монахинѣ уряджуютъ — тогды даруйте. Та я певнѣй, що еслибъ вы поспытали котру зъ ученицъ що се естъ театральнѣе представлєне, то она лєдвѣ чи умѣла бы вамъ вѣдповѣсти.

Що до вѣчѣрнѣй школы, то залѣжене еѣ се не за-слуга ваша, анѣ монахинѣ, анѣ Французѣвъ. Сли хочете, я вамъ розкажу въ колькохъ словахъ, чѣмъ то Французы старали ся о вѣчѣрну школу для руской служачѣй молодѣжи въ Едмонтонѣ, ещєвъ 1897—1898 р., коли о. Тимкевичъ приѣхавъ до Америки, спровадивъ вѣнъ тутъ 30—35 рускихъ бѣкварѣвъ та полишивъ ихъ на мои руки. Книжки тѣй роздавъ я помѣжъ дѣвчата, бо купувати нѣхто не хотѣвъ, и они зробили першѣй крокъ до науки руского читанѣя та писанѣя въ сихъ сторонахъ. На фармахъ можна ще и теперь подѣбати тѣ самѣй книжки, вправдѣ вже дуже пони-

щенѣй; зъ нихъ учать ся дома рускѣ дѣти.

Другѣй товчокъ до науки дали нашимъ людямъ Англичѣ. Они учили самѣй по домахъ вечерами тихъ, що у нихъ служили та заохочували ихъ ходити до вѣчѣрнѣй школы. Все те робили люде чужѣй намъ по народности и вѣрѣ (Англичѣ-прѣтестанты). Они учили нашу молодѣжь читати и писати по англичѣски тогды, коли про Василѣянь ще авѣ слуху не було. Побачивши се Французы, стали глядѣти на тѣе заздрѣснымъ окомъ и завели свою вѣчѣрну школу, спѣдѣючи ся при еѣ помѣчи прѣтягнули нашу молодѣжь до своего костєла. Зачали намовляти нашу молодѣжь до своей школы а скоро лишъ звабили деякихъ сейчасъ поставили цѣну за науку 25 центѣвъ, а опѣсля 50 ц. на мѣсяцъ. Розумѣе ся, что кромѣ сего, не забѣли Французы и на колєкту. Колєктували вѣдъ нашихъ дѣвчатъ грошѣ, ходѣчи за нами по приватныхъ домахъ де они служили а були при тѣмъ такъ влѣзли въ, що одна Англичка мусѣла езуита зъ хаты нагнати, коли той уперто дома гавъ ся колєкты вѣдъ служачѣй у неѣ дѣвчины.

Рѣкѣвъ зо дѣа ходили дѣвчата до французкой вѣчѣрнѣй школы, але пѣзнавши за що Французы ихъ люблятъ, зачали поволи е опускати. Але тимчасомъ Французы вже рахували собѣ, що тѣ, котрѣй ходили до ихъ школы суть ихъ парѣхѣянами и ганѣбили ихъ чѣмъ не ходять до костєла та до спѣвѣди. При тѣмъ всегда говорили Русинамъ, що рускихъ священѣиковъ въ Канадѣ нѣколи не буде и таке инше. Русины не знали що робити. Деякѣй ходили вѣже до костєла але до спѣвѣди нѣ, бо зъ Французами не могли розмовѣтѣсь. Щѣбы сему лиху зарадити приходѣтъ до мене разъ одєнь езуитъ и питає, чи я бы не мѣгъ учить его по руски. Знаючи до чѣго се иде я вѣдказавъ, що нѣколи сего не зроблю. Тогды просивъ мене перевести ему на руске бодай обрахунокъ совѣсти думаючи, що въ той способъ будѣ мѣгъ легче на Русинѣвъ полювати. А коли я и того ему вѣдказавъ, тогды Французы назвали мене своимъ наибѣльшимъ ворогомъ та старали ся мене знищити. Розповѣдали всѣлякѣй неправдивѣй рѣчи про мене, стараючи менѣ шкѣдити. А въ школѣ заказували читати рускѣ книжки, „Свѣбѣду“ та сходѣти ся зѣ мно-

ю, страшучи пеклом тих, хто смів би з мною говорити та грозили не пустили такого до свого костела. — Не могучи ніяк обійтись без попа, котрий би розумів мову „Галичан“ роздобули Француза Кулявого, опісля Ольшевського а сей зорганізував цільний полк польських монахинь, з котрих 4 перебувають в своїх домів, доки родичі не забрали їх назад до себе. Ольшевський зачав свою роботу на більшій скалю, бо Французи віддали йому повну власть над Русинами та Поляками (сикх) послідних тут мало. Водь Альберти аж до Манітоби. се есте до князівства Кулявого. Гордо панував ксьондз Ольшевський доки ему не поспував трохи бизнесу приїхавший тут о. Заклинський. Довідавшись про се Французи, сейчас стали телефонувати і телеграфувати до него, обіцявали ему горы і доли, коби лиш належав під юрисдикцію бискупа. Але о. Закл. не хотів на тое пристати. Що повысшій рїчи суть правдиві знаю звідси, що був емь переводчиком між о. Зак. а франц. бискупом.

Коли штучка не удалась о. Зак., звернулись Французи до Індіанського місіонара Лякомба, котрий мав лїтом виїхати до Європи. Они поручили ему, щоби вступив до австр. цїсаря та до Львова і просив поміч духовну для тутешних новь через выслане до ады руских монахов і монахинь. Поїздка Лякомба не остала без наслідков. Невдовзі приїхав о. Жолдак до Канади а по короткій візитации та запізнанню ся з тутешними Французами виїхав враз з французким єзуїтом (Father John) назад до старого краю по більшую поміч. О. Жолдак наробив в краю крику, що в Америцї треба конечно Василіанов, бо там радикалы вже геть перевертають землю до горы ногами — ну, а на его і Father John's старання явились вы о. игумен з своїми товаришами і товаришками.

Не говорять отже, що тоны все організували, бо Французы ще передь вами старались збирати все лопуки, що давалось збирати, щоби опісля стричи.

Верну ще раз до неможливости і закидання менї брехнї. Фактом єсть, що ті дївчата, що стоять під виглядом служебниць, в Недїлї гуляють, що аж поліція їх розганяє. Чи се назвете моральним, чи се добрий примір?

Каже о. Філясь, що дївчата галицькі держать ся осторонь водь буковинських але так не єсть, чо найлїпшим доказом, що оо. Василіане збирають колекту на церковь і між Буковинцями а як же бы се було можливо, слиб они держали ся на боцї?

Неправдою єсть і тое, щоби Англіїцї робили рожницю між Буковинцями а

Галичанам і Галичань поважали а Буковинцїв нї. Розумїє ся, що о. Філясь сидючи на фармї не стикає ся з Англіїцями і не знає що дїєсь в Едмонтонї, але тогды не повинен говорити про се про що певно не знає. Кождий, хто хоч троха стикає ся з Англіїцями знає, що они не роблять жадной рожницї між Русинами чи они з Галичинами чи з Буковини его не питають, але беруть до Иванової хаты. Що суть Русины в Едмонтонї, котрі сидять на вїру з дївками або женами других, про се знає добре о. Філясь скорше може як я, бо се его парохіяне. Чи публична оборона сикх людей в часописи і завиване правды в бавовну поправити їх, дуже сумнівуюсь.

Незгодне з правдою є і те, будучи то неморально не вестись тут двї невїсты, котрі суть водступницями. Их є більше як двї тых, що роблять людям ганьбу щодня у мїстї (одна вже пошла до вязницї за злодїйство) а се все ті, що ходять до французкого костела слухати проповїдей.

Пише о. Ф. про кольосальну працю. Я тых „кольосов“ не бачив, хіба що під ними треба розумїти двї хаты якї закупили вже готові на Віверлейку. Правдою є, що о. Русинов в Едмонтонї стараєть ся, та чи выйде им се на пожиток се також доперва будучиность покаже.

Що вїхто з Василіань не упоминав ся о пенсію в Едмонтонї, то се дїля того, бо Едмонтон Французы рахують за свої а вы стоячи під юрисдикцією Французов не можете певувати имь інтересу. Народ попре нас тогды, если водсунетесь зовсім водь Французов, инакше всегда буде вамь недовїрять.

О. Ф. пише, що тым „нїхто“, що не ходить до французкого костела є хіба самь дописуватель, але в томь о. Ф. милить ся, бо нас єсть выше 30 осіб, котрі неходимо до французкого костела дїля того, що се не наш, але тых ворогов, що хочуть нашу вїру, нашу мову, наш народ в кайданы закути.

Що до проповїдей то я чув их будучи раз в костелї, але если всегда там такї проповїди голосять ся то лїпше, щоби их не було, бо они годять ся радше для невольников, котрі цїлюють руку яка их бе, як для людей свободных.

Мылите ся, коли кажете, що Французы неберутьничого за ливки в костелї. Дївчата: Марія і Анна Тичковска могли бы вамь розказати, що Французы справдї за сиджєня водь них колектували. Они могли бы вамь розказати и

много других цїкавых рїчей.

Що оо. Василіане выбрали комїтет для збирания складок на церковь се правда, але власно тым обидили Едмонтонських Русинов, бо выбрали комїтет без волї народа, на свою руку. Якимь правомь могли вы се робити, або розвязувати давний комїтет? Розумїє ся, що хотїй вы и мене поставили в своїм комїтетї — то однак я за члена вами устанавленого комїтету себе не признаю. бо комїтет, сей був устанавлений самовольно без згоды народа.

М. Говда.

ДОПИСИ.

Зь Buffalo, N. Y.

Дня 24 Листопада с. р. водбув ся в Buffalo, N. Y. на Black Rock-у бал парохіальний на доходь будовы церкви. Помимо ворожой агітациі деяких людцїв, котрих имена на разї промовчю, выпав бал під кождым зглядом дуже добре и приїсь намь чистого доходу звыш \$100.00. Галї була биткомь заповнена, такь що бракло мїсця для танцюючих. Все учасники балю вынесли дуже миле вражїне, що наша заморска Русь Украина лучить ся разом и стремить згодн до одной меты, та не забуває на нашу матір церковь. На балю явились не толькo Русины зь Black Rock, але також и зь East Buffalo а навїть и зь Канады. Забавя серед танцїв и пїсень патріотичных протягулась аж поза 4 год рано. Явилось також и колькох Поляков.

До збольшєня касы причинили ся декотрі салюнисты и бучєры, що безкорыстно жертвовали, то пиво, виску и вино то знов мясиво на перекуску, за що имь комїтет балеый на сїм мїсци складає подяку. Парохія наша хоть недавно заснована, бо доперва зь приїздомь сюда о. Василя Гривнака, бувшого сотрудника в Наравї, організуєсь и розвиває ся досить скорым темпом. До теперь выплачено вже одну лоту під церковь за \$600.00 а на другу вложено вже в банку \$300.00. Та бїда одна в томь що у нась роботы по фабриках їдуть дуже лих, зледво 4 дни в тижни, через що народь озябло бере сьб справу будовы. Суть такї, що до теперь еще анї цента на фонд не дали а приїти до них по колектї. то ховають ся по закомарках. Гей! Брати Русины, отрісїть ся зь сєи байдужности старокревои, та берїть ся скоро до дїла, щоб зь вась потїмь люде не смїли ся. Бєрїть сьб примір зь Поляков та Нїмцїв.

Присутныи.

Зь St. Louis, Mo.

Дня 22 листопада був в Ст. Луїских Русинов святомь трєх торжеств, бо

в томь дни братство св. А. Мих. святкувало свого патрона. водбулось посвяченє свїчника и заложенє сестричного братства. Братство св. Архистратига Михаила обходило день свого патрона и запросило ше два брацтва до участи. О 10-ой рано зобрались все брацтва в галї, звідки вырушили в парад до каплицї где водбулась торжественна Служба Божя. Обширна каплиця була биткомь наповнена як нїколи а у кождого зь присутных видко було святочний настрїй. По евангелїю о. Чаплинський выголосив гарну проповїдь до Брацтва зь зазывомь до єдности и дальшой працї для добра брацтва та церкви. При кінци Службы Божой водбулось торжественно посвяченє першой жертвы для будучой церкви, прекрасно свїчника, якї справив за \$60 звєсний патріоть брать Александер Валевский. Правдиво импонує була хвиля коли, трийцять кумовь окружило свїчник и до рукь своих взяли хорощй звисаючй вєтяжки. Пояснивши значїне свїчника священникь воззавь людей до жертвованя на сплаченє закуплєных лотовь під церковь, щоб якь найскорше можь було приступити до будовы свого власного храму. Брать Валевский, освїдчивь, що готовь силатити в кождой хвили часть пожичєну тому, котрий бы передь соомь зажадавь звороту своєи пожички. По вечїрни того самого дня після щирых словь захохот зь боку священника заложенє туть брацтво сестричне им. св. Елены до котрого приступило много членовь. Предсїдателькою выбрано п. Валевску, мїстопредсїдателькою п. Шпакову, касієркою п. Марфуту а сєкр. п. Ябчанкову. Поднєсти належить, що се новє брацтво взялось вже слїдуючого дня енергично до збирания складок на церковь. Брацтво Сєдинєнїя (наїстарше в Ст. Луїс) ухвалило \$60 на справленє евангелїа а такожь закупило красний волотий годинник на выгравку, на котрий білєты можна достати у брата Марфута (1314 S. 3d st.) по цїнї 25 центовь.

Перебуваючи и маючи вь колькох мїсцевостях Америки способнсть познати не одну громаду руску смїло сказати мущу, що нїгде не бачивь я такої згоды и стілько охоты, щирости, та енергїи до працї для добра громады и церкви якь туть. если такь дальше поїде то Ст. Луїски Русины стануть примїромь для инших громад в Америцї.

Ся щира охота та воля зродилась туть між Русинами водь часу коли прибув туть, енергичний та ревний о. Чаплинський, котрий помимо неவிгодь та прикрых обставинь горне всех до одного дїла.

Й. Агроз.

Зь Sifton, Man. Canada.
Протест.

Мы Сифтонський Русины зрозумїли дуже добре, що вороги наш якь римский так и царославний чигають на нашу вїру, народнсть и маєтки громадскї, дїлятого протестуємь и заявляємь, що жадных римских анї царославных єпископов не признаємь нашими наставниками. И кличємь до вась дорогї брати по всех колонїях, не дайте ся взяти подь ноги чужимь дерунамь, але боронїть ся водь них по козацки проганяючи их на все вїтри та тримаймо ся купы. Своими маєтками мы повиний самї заряджувати а не хто другий. На жалє єсть ще між Русинами люде темни и подвченї, котрі пхають силомодь подь Француза свое майно громадске та слухають тихь котрі волочать ся зь Кулявыми по колонїях и намовляють народь, що „то все одно“. Майте вже разь розумь братя, а сли ще не бачите, до чого то все веде, то пробїть Бога, щобь вась освятивь свойовь небесновь ласковь та навїть на лїпшу до рогу.

В. Стандрик, Яковь Заруцкїй, Петро Иванчишинь, Петро Григорчук, Михаил Литовець, Гаврило Горняк, Сенько Кукь, Петро Горза, Дмитро Лєнь, Семень Басараба, Симеонь Качковскїй, Петро Стандрик, Яковь Стандрик, Дмитро Иванчишинь, О. Симеонь Долгунь.

Читайте дїти!

Вь Америцї маємо кєво споре число руских шкіль. До кождой зь тых шкіль ходить досить много школярїв, вь денекотрых єсть повывше 100 дїтей. Сподїємо ся, що все рускї школярї учать ся добре, але „Свобода“ хотїла бы знати, котрі дїти учать ся найлїпше. Щоби отїмь довїдатись „Свобода“ просить всех руских школяриковь и школярок, щобь переписали власноручно стишок „Родна Мона“ (вонь знаходить ся на 13 сторонї в читанцї призначєной для другої класи) и заслали его до редакциі „Свободы“ найдальше до 15-го Януара 1904 року. Хто найкраспе, найчистїше и безь блудовь перепише сей стишокь достанє вь нагороду 3 долари, хто другий зь ряду перепише списокь сей найлїпше — достанє 2 долари, а хто третий зь ряду найлїпше ся справить — достанє одного долара.

Кождя руска школярка або школяр вь Сполучєных Державах и Канадї безь взгляду на тое де мешкає и до якої школы ходить, нехай прише намь сей стишокь, подпише свое имя и подасть свою адресу. Даємо Вамь богаго, часу тож не лїнуйте ся, але чимь скорше присилай свои выробы а то на таку адресу:

SVOBODA,
Box 353 Scranton, Pa.
С. Д.

ЗАГАДКА.

Знайдыть укритого чоловіка и коня.

??? Хотите бути вилїченими???

Удайтесь до

М 171

Дра Леонарда Ландеса.

Спеціалїст вь хоробах мужеских и жєночых Був довгїй чась практикантомь при Нью-Йоркскїм унїверситетї, студіювавь пратику чю при шпиталях вь Вїднї и Берлїнї а вернувши до Америки практикувавь много лїт якь лїкар вь Лїбанонї, Белвїю и др.

Говорить по руски, польски, словєнски, англїйски и нїмєцки.

Ручить вилїчити слабости: легких, серця, почокь, жолудка, бєль головы, слабу память, пухляк, румянїзм, рака, хоробы нашкодї, чиракї, вєреды, бєль горла, носа, ушей и очей, утрату мужеской силы и т. и.

Робить всїякї операцїи. Пишїть до него о порадї а вонь вамь дасть водновїть на все вашї питаня.

DR. LEONARD LANDES,
134 E. 24th St. недалеко Lexington Ave., NEW YORK N. Y.

„SVOBODA“

(LIBERTY.)

The Little Russian Weekly,
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,

Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished
on application.

Entered as second-class matter July 16,
1903 at the post office at Scranton, Pa.,
under the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

газета для русского народа в
Америке и орган „Р. Н. Союза“,
выходит по вторникам в Четверг
и пятницу:

В Америке на год \$2.00
До старого края на год \$2.00
В Америке на пол года \$1.00
До старого края на пол года \$1.00

Оплачивать газету треба все-
гда в горы (наперед).

Грош треба послати в редакцию
или в банк, а через экспрессовый,
почтовый money order (мани ордер), Mo-
ney order, то в карточку, которую доставите
в почта или агента на экспрессовый
офис, посылать нам, бо без того мы не
можем грошей доставить.

Адрес:

„SVOBODA“

Box 353,

SCRANTON, PA.

Новый телефон Нумер 787

Хто хоче, чтобы его адрес зме-
нит, мусит подати нам, кроме
нового, также свой старый адрес.

Вестиженных дописей не
принимается.

Хто хоче, чтобы те, что напише,
было друковано в „Свободу“ в Че-
тверг, мусит прислать рукопись до
Скрантона наперед в пятницу
вечер.

Подписки числа „Свободы“
можно купить у:

A. Wasserman,

29. Clinton Str., New York,
N. Y.

Всенародне вече

в Yonkers, N. Y.

(Конец).

Зъ черги слѣдовавъ ре-
фератъ школьный, который
выголосивъ о. П. Тимкевичъ.
Треба примѣтити, что сей
рефератъ бувъ дуже старан-
но и вычерпуючо выготи-
вленный. Близко години при-
сутній люде — а пополу-
дни вже збралось ихъ чи-
сломе выше 500, выслушали
его зъ напряженою увагою
а по сконченю нагородили
референта рясными оплеска-
ми.

Про справу школьный а-
мер. Русм говорило богато
бесѣдниковъ, якъ о. Улиц-
кий, Дядикъ, о. Констан-
кевичъ, о. Струтинский и
другой. Справы школьный,
якъ заложене Института
Выховуючого (Бурсы), за-
помога для студентівъ выс-
шихъ школъ и др. передано
Комитетови фонду школь-
ной молодѣжи.

Третій зъ ряду рефератъ
бувъ народно-організацій-
ный, который выголосивъ о.
Н. Подгорецкий. Референтъ

въ довшой бесѣдѣ предста-
влявъ, що Русины Америк.,
котрий вже больше якъ 20
роківъ живутъ, бо такъ до-
го мають свои церкви, ста-
рались и старають ся про
себе особно, а про всеполь-
ность свою народну и до
тепер не постарались. Ру-
сины Америк. не мають до
тепер нѣ пяди своей сіль-
ной землѣ. Русинамъ Америк.
треба доконче до того стре-
мѣти, щобъ мати свой на-
родный фондъ, свою власну
народну хату — а тогды,
коли мы будемо сильны,
будемо стояти такъ, якъ и
другі славянскі народно-
сти въ Америкѣ — будемо
мати и силу и честь. Для
того вѣче ухвалѣ:

Выбрати головный Народ-
ный Комитетъ, который бы
за помощью марокъ народ-
ныхъ и другихъ способѣвъ,
зъ выключенемъ всякихъ
коллекторѣвъ, котрий бы зби-
рали жертвы на свою руку,
збиравъ фонды на цѣли на-
родны и тими фондами за-
ряджовавъ.

Повѣдомляе ся всѣхъ Ру-
синовъ въ Галичинѣ и на
Угорщинѣ, якъ также и
тутешныхъ Русинѣвъ, що
зъ днемъ основанія Наро-
дного Фонду всякій колекты
чи то за помощью оголошенъ
въ часописяхъ, чи за помо-
щю высыланія коллекторѣвъ
суть разъ на все выключе-
ны. Всякій просьбы чи то
на подмоги церковь, чи на
цѣли народно-просвѣтны,
чи агітаційны треба вносити
на руки Народного Комите-
та, а той Комитетъ удѣлитъ
посля потребности и возможности
вѣдповѣдну подмогу.

Проситъ ся всѣхъ бизне-
сѣстѣвъ, щобъ они помогли
Народному Комитетови въ
розпродаваню народныхъ
марокъ.

По довшой дискусіи надъ
тымъ рефератомъ выбрано
на внесене о. Дмитрова и
секретаря „Союза“ п. Яд-
ловского слѣдуючий Прові-
зоричный Народный Коми-
тетъ:

Голова: о. Н. Стефановичъ,
секр.: о. Н. Подгорецкий,
касієръ: Ив. Глова,
члены: о. Н. Струтинский,
о. А. Улицкий, п. Трембачъ,
п. Гавр. Дядикъ.

Поручено выбраному про-
визоричному Нар. Комитето-
ви выготувити статуты и зъ
готовымъ матеріаломъ вы-
ступити на ближайшихъ
Народныхъ Зборахъ.

Посля перечитанія вели-
кого числа привѣтныхъ те-
леграмъ*), приступлено до
реферату экономическаго, ко-
торого речникомъ бувъ о. Н.
Струтинский.

Зъ властивою собѣ вер-
вою и жаромъ змалювавъ
сей бесѣдникъ положене на-
шого робѣтника — его жи-
те-буте — его водносины
до организацій робѣтничихъ
и задачъ его въ будущности.
Промову о. Струтинского
нагородили збраніи гучны-
ми оплесками.

Посля вычерпуючої де-
баты принято слѣдуючий ре-
золюціє:

I. Вѣче Русинѣвъ въ Йон-
керсѣ завзываетъ всѣхъ рус-

кихъ робѣтниковъ, чтобы
вступили до робѣтничихъ
юній та тѣи подпирали. Не
будемо вважати за Русина
такого чловека, который бы
выступаваъ противъ робѣт-
ничихъ организацій, а зара-
зомъ выражаемо повне при-
знане проводникамъ робѣт-
ничихъ товариствъ.

II. Вѣче зываетъ ексеку-
тивный комитетъ партіи,
чтобы якъ найскорше увѣвъ
въ жите рускій Емиграцій-
ный Домъ.

III. Вѣче зываетъ Е. К. Р.
Н. П., чтобы выпрацювавъ
якъ найскорше плянь ор-
ганізацій руско-американ-
ского Банку въ Сп. Держ.

IV. Вѣче подѣла подъ роз-
вагу Е. К. Р. Н. П., чи не
дало-бъ ся заложити инсти-
тутъ для русскихъ робѣтницъ,
перебуваючихъ въ великихъ
мѣстахъ, чтобы охоронити
рускій дѣвчата передъ вы-
зыскомъ и деморализацією.

V. Супротивъ ворожого
успособленія супротивъ ве-
ликого наплыву имігрантовъ
и заострення имігр. права,
якъ также супротивъ рож-
ныхъ остржихъ правъ для
не-ситизеновъ, вѣче зъ Йон-
керсѣ вноситъ, чтобы внес-
ти петицію до конгрессу въ
Вашингтонѣ, абы той вы-
значивъ комісію для роз-
сѣду славянскіи имігра-
ціи, о сколько мы Славяне
стаемо позиточными або
шкѣдливими горожанами
для новой нашої вѣтчизны.

VI. Вѣче въ Йонкерсѣ за-
вываетъ всѣхъ щирыхъ Ру-
синовъ до агітаціи въ ко-
рысть русскихъ асекурацій-
ныхъ организацій, а передо-
вѣмъ „Союза“.

Зъ помѣжъ бесѣдниковъ,
котрий забирали голосъ въ
справахъ экономическихъ, тре-
ба примѣтити Тимка Пин-
дуса родомъ зъ Настасова,
пов. Тернопольского, ко-
трий якъ вышкѣленный вѣ-
човикъ въ дуже гарной и
любичной бесѣдѣ прома-
влявъ за тымъ, щобъ Руси-
ны америк. замѣсть куповати
пусты землѣ на Лемковщи-
нѣ старали ся колонизова-
ти Подоле богате и тымъ
способомъ перешкодили ко-
лонизаціи мазурекѣй. Щобъ
недопустили, щобъ на на-
шомъ рѣднѣмъ Подолѣ осы-
ли богатіи Поляки зъ Аме-
рики, за котрыми мину-
того року ѣздивъ ту по-
солъ Стапинский и ко-
трымъ держава мае дати ве-
ликий полекшій.

П. И. Щелецкий говорилъ
ще про згуду, а п. Трембачъ,
яко комитетскій вѣча, дя-
кувавъ крайнамъ, що зъ
такъ далекихъ сторѣвъ зѣ-
брали ся и не жаловали
туду.

О. Павло Тимкевичъ щир-
ыми словами попрощавъ
присутныхъ словами „Пома-
гай-Богъ до доброго дѣла а
предсѣдатель вѣча коротки-
ми словами замкнувъ вѣче,
концевыми словами, якій нѣ-
коли зъ памяти доброго
сына Руси-Украины не по-
винный выходить — „Не по-
ра, не пора, не пора Мо-
скальови, Ляхови служить“.
Всѣ присутній, выше 500
народа, зъ хоромъ йонкер-
скимъ на колѣ, водѣспѣвали
стоячи сю электризуючу
пѣсню.

Въ торжественномъ на-

строю водѣспѣвано, народ-
ный гимнъ „Ще не вмерла“
— и при желаняхъ: „До
побаченія Братя на слѣду-
ющѣмъ вѣчу“ — присутній
опустили галю.

Концевы замѣтки:

Вражѣне, яке мы водне-
сли зъ вѣча въ Yonkers,
було водѣ початку до кон-
ця поважне, торжественне,
навѣтъ импонующе.

Та сила народу присут-
ного, тѣ десятки телеграмъ
и писемъ, тѣ розумный ре-
фераты и дуже займаюча
дебата надъ каждымъ рефе-
ратомъ, доказують, що нашъ
народъ вже свѣдомо займае
ся своими справамы. Нашъ
народъ водчувае на влас-
ной шкѣдѣ, на власныхъ
порядкахъ церковныхъ, що
ему конче треба своей рѣд-
ной власти церковной. На-
родъ вразъ зѣ священниками
не хоче бути гелѣтами, не
хочетъ бути слугами анѣ ка-
толикѣвъ, анѣ царослав-
ныхъ. „Мы не водѣступаемо
водѣ уни“, — каже болѣ-
шѣсть народа, — „але жада-
емо, щобъ еи пошановано,
чтобъ збережено тѣ права,
якыя запоручено еи при за-
ключеню. Мы ту за моремъ,
не маючи нѣякихъ вply-
вовъ національно-политич-
ныхъ — значить, нѣ поль-
скихъ вplyвовъ, нѣ мадьяр-
скихъ, моглибысьмо мати
чисту руско-кат. церковь,
зъ еи ненарушенымъ вѣход-
нымъ обрядомъ. Мы жадае-
мо такой церкви — а обо-
вязкомъ властей церковныхъ
намъ еи дати, поки ще не
буде за поздно“.

Посля голосѣвъ якы чу-
лисьмо при рефератѣ на-
родно-організаційномъ, тре-
ба завважати, що нашъ на-
родъ згуртованный въ „Со-
юзѣ“ и около „Свободы“
чимразъ больше приходитъ
до самосвѣдомости націо-
нальной. Значить, що праця
за десятку рокѣвъ не про-
пала. Думаю, що нашъ
Лемки скрѣпленій патріо-
тичною масою подѣльскою,
а емиграція чимразъ зболѣ-
шаеся — стануть свѣдо-
мымъ и сильнымъ украин-
ско-русскимъ народомъ въ
Спол. Державахъ. Постула-
ты народно-організаційны
и зьорганізоване экономично-
политичне пойдѣ рядомъ зъ
просвѣтою и національнымъ
освѣдомленемъ масъ.

Несторъ Дмитровъ,
справоздавецъ вѣча Йонкерского.

Рефератъ

въ справахъ церковныхъ
выголошенный на вѣчу въ Йон-
керсѣ, О. А. Улицкий.

С. И. Х.!

Поважаний панове!

Читаемо въ найновѣй-
шихъ часописяхъ такую звѣ-
стку: „Теперѣшный Папа
Пій Х. позволивъ монахи-
нямъ ходити на выклады и
складати испиты на публич-
ныхъ университетыхъ, чого
не хотѣвъ допустити нѣя-
кимъ чиномъ его поперед-
никъ“.

Уважаєте! Чого не хо-
тѣвъ допустити нѣякимъ
чиномъ попередникъ — на
се позволивъ наслѣдникъ!
А зновъ читаемо, що въ
серпни сего року, станули

передъ симъ наслѣдникомъ
св. Римского престола па-
пою Пійомъ Х-тымъ два
делегаты американскихъ
Поляковъ и вручили ему
меморіалъ зъ домаганемъ у-
становленія для Сполуче-
ныхъ Станѣвъ Америки 8-
охъ польскихъ епископѣвъ.
Папа принявъ ихъ ласкаво,
на знакъ своей прихильно-
сти вручивъ имъ свои
фотографіи — обѣщая взя-
ти справу подъ розвагу — а
хотѣвъ не вволю вповнѣ
предложеному прошеню
всежъ такъ поручено аме-
риканскимъ епископамъ у-
взглядити бажане Поля-
ковъ и по возможности имену-
вати польскихъ викаріѣвъ.
Поляки не дуже тымъ до-
волились, но всежъ таки
кажуть, „ze sprawa weszła
na dobrą drogę“, уважаючи
именоване польскихъ вика-
ріѣвъ за ступень до даль-
шого успѣшного полагожде-
нія справы, се е до креова-
нія особныхъ польскихъ е-
пископствъ.

Читаючи се мимоволѣ
приходить на гадку ану
якъ-бы такъ и Русины Аме-
риканскій станули передъ
симъ новымъ папою зъ сво-
ими потребамы — хто знае
чи не осягнули-бы те чого
не годній були достати за
попередника? А потребу-
ють они, богато потребу-
ють! Тѣ потребности церковны
американскихъ Русинѣвъ
предложено попередникови
теперѣшного Папы бл. п.
Льву XIII-ому въ особномъ
меморандумѣ — але на
жалъ на дармо! Втогды то
(осенію минувшого року)
стануло передъ свѣтѣйшимъ
престоломъ не 2 — але звыжъ
150 русскихъ депутатѣвъ-па-
ломниковъ зъ Галичины —
мѣжъ ними было больше
якъ 40 священниковъ, 1 по-
солъ. 1 епископъ (зъ Пере-
мышля) и галицкій Митро-
политъ. Пришли поклонити-
сь старенькому Папѣ зъ
нагоды 25 лѣтного ювилею
его понтифікату а заразомъ
и вставити ся за братами зза
моря, за американскими
Русинами. Та щожъ? Хотѣ
и якъ солодко усмѣхавъ ся
Папа, а на знакъ великой
ласки позволявъ каждому
приступити до себе и по-
цѣлувати себе и въ руку и
въ пантофель на носѣ а де-
кого навѣтъ и по лицю по-
гладивъ — всежъ таки вод-
пустивъ ихъ водѣ себе зъ
порожними руками а на
свое „меморандумъ“ Руси-
ны доси навѣтъ водѣповѣди
не достали..... Умеръ Папа
— дабы Богъ, чтобы зъ
нимъ умерла тая „прихиль-
ность“ Риму, якої зазнала
за его житія американска
Русь. За его „славного“ —
а для насъ „сумного“ пон-
тифікату вышли зъ Риму
такіи розпорядженія, котры
подоптали цѣлкомъ най-
судшѣйшій права руской
зѣдиненой Церкви въ Амери-
цѣ. Та найему Господь сего
не памятае.... Може Богъ
дасть, що хотѣ за его на-
слѣдника лѣпшій часы наста-
нутъ...

Та взявши на увагу жа-
дана зазначенія въ згада-
номъ „меморандумѣ“ — о-
ни для Русинѣвъ въ Ста-
нахъ Сполученыхъ — на
мою гадку — и за скупій

и лишній близшого умоти-
вованія. Жадае ся въ нѣмъ
именно для Станѣвъ Спо-
лученыхъ лишень одного
епископа. То есть за-
мало. Русины въ Станахъ
Сполученыхъ повинны до-
магати ся не одного — але
двохъ владык. Нѣмекій
католики тутки числомъ
3.000.000 мають 13 еписко-
пѣвъ и 2 архіепископѣвъ —
отже разомъ 15 владыкѣвъ
такъ що на каждого выпа-
дае 200.000 душъ. Русинѣвъ
въ Станахъ Зѣдиненыхъ
есть до 400.000 — повинны
мати отже 2 владыкѣвъ и
стѣлько домагаются. Такъ
щожъ, коли знаходять ся
добры опѣкуны, котры за-
далегодъ вынаходять рѣш-
ны аргументы, силкуючыся
выказати ними, що Руси-
намъ въ Америкѣ еписко-
пѣвъ власныхъ не потреба,
бо ту вже е латинскій е-
пископы, котры можуть
рядити и Русинами, ба на-
вѣтъ хочутъ доказати, що
именованю русскихъ греко-
католическихъ епископѣвъ
противити ся выразне право
церковне и покликують ся
на канѣн IX Собора Лят.
IV. въ котромъ каже ся:

„Закануемо цѣлковито,
чтобытая сама дієція мала
рѣжныхъ настоятелѣвъ, такъ
якъ одно и те саме тѣло
рѣжній головы, подобно до
чудовища“. — Поминув-
ши, що „канѣны“ не суть
жадній догматы и можуть
змѣняти ся и змѣняются
неразъ дѣйсно — елибы
взяти сей канѣнъ въ томъ
значеню якъ толкують его
вороги нашої Церкви —
что тамъ де суть епископы
латинскій не могутъ
ровній имъ епископы ин-
го обряду, въ такомъ разѣ
нажалобы скасувати и
митрополиту Галицкому и
епископѣвъ перемиского,
станиславѣвского, мукачѣв-
ского, прѣшѣвского, крижо-
вацкого и. т. д., божъ пре-
цѣнъ тамъ суть также е-
пископы латинскій и тамъ
также не повинно мати
„те саме тѣло рѣжній голо-
вы“.... А може коли и до
того прийдѣ? Въ такомъ ра-
зѣ нашо Русины принимали
Унію? Чи на то, чтобы ка-
нѣн IX. Собору Лятѣра-
ненского заспѣвавъ ихъ епи-
скопамъ „вѣчная память“?!
Нѣ не на те! Свѣтѣйшій
Отець Климентъ VIII. при-
ймаючи насъ до еднѣности не-
дармо принявъ въ имени
своей и своихъ наслѣдни-
ковъ предложеній собѣ за-
стереженія Руской Церкви.
А въ тыхъ застереженяхъ
сказаномѣжъ иньшымитакъ:
„Нѣхто не буде силуваный
до захованія обрядѣвъ и
звычаѣвъ Церкви латинь-
ской, бо всѣ будемо о-
дно значити, подѣ под-
лягlostію одному толь-
ко св. Отцю Папѣ рим-
скому.“

(Дальше буде).

— Ви. членатъ товари-
ства „Зорѣ“ въ New York-у
и жертводателямъ Рогатинь-
ской Бурсы подаю свою
сталу адресу.

G. Pidsadoczny

Box 19, Jersey City, N. J.

Сумне народне свято

будуть святковати Амер. Русини на Новий Рок н. ст. (New Year) в Ансоніа, Сопп.

Амер. Русини будуть того дня посвящати пам'ятник на могили найбільшого патріота Амер. Руси бл. п. О. Антона Бячевського.

На се велике, сумне свято просять підписані всіх Товаришів Покійного, всіх щиро-русинських священників і патріотів Амер. Руси.

Заупокійна Служба Божа відправити ся в рускій церкві в Ансоніа, Сопп. в год. 9., опісля торжественний похід на цвинтар — посвячене пам'ятника і проповідь.

В імені Товаришів Покійного Історик Дмитров, Іван Ардаш.

За руску парохію в Ансоніа.

О. Ал. Уланський парох, Гаврил Дзидик, секретар, Дим. Сидоряк секретар.

До ВСЬХ РУСИНОВЬ в Сполучених Державях.

БРАТЯ! Ми, Русини з Оліфанту, кличемо Вас з усіх сторін Вашингтонської землі на

ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ, котре відбуде ся в Оліфанті, дня 25-го грудня с. р. т. е. на американське Різдво.

Уже крайна пора перевести між нами таку сильну організацію, щоби спити усіх наших ворогів. Ми, потомки вольних козаків мусимо довести, що не на дармо жіємо в краю свободи! Кріпка зв'язь і провіста дадуть нам силу, котра поставити нас на рівні з другими народами! Коли будемо з'єдинені, коли будемо працювати разом, доперва тоді найдемо в Америці тое, чого шукаємо: правду, горожанську волю! До доброго діла треба доброї поради! Тому просимо щиро та горячо:

Братя Русини! Вічевий зивонь кличе Вас на збори! Кому лежить на серці добро Американської Руси — приїжджайте та присылайте делегатів!

Програма віча слідує:

1. Набоженство в рускій церкві о год. 8½ рано.
2. Отворене віча о год. 10.
3. Відчитане і ухвалення резолюцій церковних.
4. Реферат організації.
5. Реферат просвітний.

6. Реферат економічний.
7. Внесення і закончене віча.

По вічу о годині 8-ой вечером відбуде ся представлене театр. «Страйк». Чистий дохід призначений на Руско-Американський Народний Фонд.

Хотай так скоро по Йонкерському ми уряджуємо наше віче, всеж сподіємось ми, що з усіх сторін будуть делегати. Вважайте, що по Новому Році більше ніж по року не буде можна урядити ані одного віча.

За комітет:

О. Н. Струтинський, Дм. Гула,
Ю. Фалат, Ю. Хляк,
П. Ізма, Ів. Смакув,
Ів. Бекіч, Гн. Лигуш,
П. Ющак.

Російський уряд а національне питане.

Клопоты російського уряду більшають ся щодня. Передовсім даєть додати політична борба против царського уряду; в ній беруть участь всі народности російської держави почавши від Москвитів а скінчивши на Жидів, всі „языки“ підносять свої скарги против царського панованія. Лиш Польки дали ся послідніми часами трохи втихомирити деякими уступками, впрочім невдоволене поодиноких народностей змагаєть щораз то більше. Скорше чи пізніше мусить Росія прийти ще до більшого заколоту як сей який тепер панує в Австрії.

Та се зовсім не значить, щоби тепершній відносини російській треба було порівнувати з австрійськими. В Австрії бачимо послідніми часами спорядч народности, котрі борють ся між собою о перевагу, та хотять еи узискати над слабшими народами при помочи австрійського уряду. Єслиж говорить спеціально о руско-польських відносинах в Галичині, то там мємо до роботи з польським національним самолюбством шляхти, інтелігенції і мшчанства. В Польщі панували давно шляхта, король давав лиш фірму; сї традиції заховали аж до нинішнього дня між польською шляхтою і становлять підставу зв'язного польського шовінізму. Позаяк галицька шляхта має великий вплив на виховане інтелігенції і в великій мірі на польське письменство — то польська інтелігенція находит ся завжди по стороні шляхти. Навить найбільше радикальний польський демократи суть в ґрунті р'вчи шляхтичів і шовіністів хоча і несвідомо та мимо своєї волі. В Галичині Польки угнетають Русинів.

В Росії десь инакше. Там о шовінізм сего рода нема бесіди. Там всі народности утискає російський уряд, але не Москвитів. Москвитів суть дуже симпатичний, ідеально настрій народ, вольний

вільний шовінізм. Національний культ управляє тільки уряд і его трабанти панслависти, котрі так в самій Росії як і між Славянами взагалі старають ся викликати ненависть против Нїмців, тих, як они кажуть, „дичиних ворогів“ всего, що славянське.

Ідеалом панславистів і російського уряду є політична і національна злука всіх Славян до борби з спільним ворогом. Сї тенденції знаходять ту і там живий відгомін та кож в опозиційному таборі.

Москаль чує, що уряд тисне его так само як і Русина; в Галичині бачимо, противно. В Галичині навіть опозиційний Польк хоче бути учителем Русина. Не дуже відмінно десь і в других австрійських краях.

В Росії мусить уряд штучно викликати спори між народностями при помочи панславистів, але в сій справі не може поступати після плану, позаяк трудности его щодень множать ся. До одного національного питання прилучуєть ся сейчас друге, третє і т. д. Нині указ вже не достаток для усунення всяких питань сего рода; з чого виходить суцільна переплетеність в урядових розпорядженнях і заявах уряду. Дозволено, приміром, святковати відкриті пам'ятника творцям нового періода української літератури Ів. Котляревському, в місті Полтаві. Але указ забороняючий вживане рускої мови є все еще в силі. Щож було робити з рускими відчитами, бесідами і т. д., котрі з нагоди сего свята мали бути выголошені? Сейчас вынайшли выкрут, чудний вправді, але вигідний. Російським Українцям заборонили публично уживати при тій нагоді рідної мови, але галицьким та буковинським ні. Як зв'язно, рада міста Полтави внесла скаргу до сенату в наслідок сего, що найменше цїкавого та нечуваного в ХХ віці розпорядження міністра Плеве. Тепер орган полтавського губернатора каже, що цїла ся справа вышла з непорозуміння та що нікому не приходило навіть на гадку заборонювати публичний бесіди в рускій мові. Згаданий орган такою заявою противорчить указови з 1876 року, який ще не знесений; видно, що уряд сам не знає, яке становище зайняти ввиду національного питання поодиноких народностей. Се не так легко змести з лиця землі Русинів, Литвинів, Поляків, Фінляндців, Нїмців, Вірменів, Грузинів, Жидів і других, а крім сего голоси згаданих народностей вмісто притихати, стають чимраз голоснішими.

Одинока річ, яка ще піддержує політику російського уряду є брак єдності, брак взаємного поро-

жання між угнетаними народами а і їх спільне ділане заповідляють царизмови величезні трудности. Вже простий розум каже, що між тими народностями повинен быти спільний спосіб діланя. Русини, Литвини, Поляки, Москвитини, Фінляндці, Нїмці, Жиди і други, що стільки жертв мусять понести, повинні бы злучити і розумно та з пляном борити ся за права своїх народностей.

Передовсім однак повинний бы злучити до спільного діланя заступники згаданих народів живучи за границею, щоби також заходна Европа довіддалась о істиняно та стремліннях їх угнетених братів та о системі гнету з стороны російського уряду, бо пануюче в заходній Європі незнане відносин в Росії є також сильним помічником царського уряду.

Після „Ruth. Revue“.

Що чувати в свѣті.

НЕВІЛЬНИЦТВО знесено в Сп. Державях по великій домашній війні — так чванять ся Сяки, але факти говорять що иншого. В полудневих державах нашої републики ще й тепер оно єстувє, якь выказано судовий доджня, на велику скажу. Тамашні капіталісти і великі плянтатори держать в неволи десятки муринов і поводять ся з ними ще гірше як з худобою. Подь наглядом уоружених наставників працюють безталанні невольники по 14 до 16 годин на добу, сплять подь замком, иногді приковані на ланках, їду достають гіршу їду псєв. Краєві власті знають про ті звѣрства, але мовчать і толерують их, передь оком союзних властей все старанно укрыває ся. Иногді вывѣсь ся одначе де-що з того, а тоді потягає ся вивувати до судової одвѣчальности, а свѣт дознає ся з процесу всеї правды. Оден такий процес покінчено сими днями передь федеральним судом в Севейнась, Джорджія. Обжаловано кільканайцятьох богачів о се, що держали муринов в неволи, та кількох бездушників, що вели торговлю невольниками. Двох плянтаторів, брата Едвард і Вилем Мекрі з Велдосты, в полудневій Джорджії, признали ся передь судом, що дійсно держали в неволи 13 муринов, але не они перші і не послѣдні так ділали.

В Джорджії, мовляв, є таких богато. Впрочім — оправдували ся дальше обвинувачені — муринов не чоловік, а бѣлых людей сотворив Господь на те, щоби володіли свѣтом. Судія Спирь не зважав о дначе на ті оправданя і засудив обох братів,

кожного на 1.000 долларів грошевої кары і поновлене судовых комптов. Процес прочих обжалованих відложено на познійше, щоби зобрати против них больше доказов.

Годить ся замѣтити, що між обжалованими є також оден чоловік, котрий має стояти на сторожі законів — шериф повіта Монгомери. Чи не сором?

СЛѢДОМ по занепадѣ промислового руху в Сп. Державях надходить вѣсти про обнижуванє платні робітникам, котрі ще лишили ся при праці. Великі фабрики Карнегі, сталевий трест, властитель скляних гуть, фабрики ткацкі і бавовняні в державах Нью Інглянд, Род Айлянд та Конектікот обнижили платню своим робітникам о 10 до 35 процент, натякаючи им на добавок, що зовсім втратять роботу, коли хочуть страйкувати. Така сама судба жде також майнерів з копанє угля в Іллинойс, Індіана, Огайо і в западній Пенсилвеніи. Від кількох днів ходить чутка, що имь також зменшать платню. Ся чутка выйшла мабуть від самих властителей копань, котрі, як звѣсно, не роблять нічого без цїли.

Загалом обчислено, що зменшено доси платні 250 тисячам робітників, в наслідок чого втратять они кількадесят тисяч міліонів долларів.

ВІД коли не стало в Америці роботи, безліч емігрантів вертає назад до Европы. Поворотна філя є так велика, як ніколи передь тим. Досить буде замѣтити, що в час від 1-го жовтня до 10-го листопада с. р. через оден тільки Нью Йорк повернуло 27 тисяч емігрантів. Не менше відплило имовірно з других американських портів.

ПРЕДСТАВИТЕЛЬ панамської републики у Вашингтоні, п. М. Бено Варіля, одержав з Панамы телеграфічну звѣстку, що тамашній сойм прийняв одоги договір, заключений из Сп. Держави, в справі будови панамського каналу. Договір потверджено в цїлій основі і безь найменшої опозиції.

Сп. Держави можуть тепер „ликувати“, бо довершили свого. Мають вже пояс землі подь будову каналу, опісля будуть мати канал, а в кінці загорнуть цїлу середущу і полудневу Америку. Сеж их ідеал і мета, до котрих прагнуть безь упину.

—М. 172

ПРЕЗИДЕНТ угорського міністерства, граф Тісса, вѣсь в парламенті проєкт, зміни дотепершньої ординації виборчої до парламенту. Після того проєкта буде введено на Угорщині загальне, безпосередне, тайне голосоване, що

дасть народови спромогу выбирати до законодавчих тѣл своих справдішних представителів. Угорскій парламент і всі народи країв корони св. Стефана прийняли проєкт поступового правительства з одушевленєм. Найближій вибори відбудуть ся там на основі нової ординації.

Сю звѣстку подаємо за американськими часописами, а добавимо до неї тільки се, що накопи-б дійсно введено на Угорщині загальне, безпосередне, тайне голосоване, тоді всі народи, поневолені Мадярами, відотхнули бы свободніше. Угорскій Русини, котрі сплять доси сном „блаженних“, також пробудились ся тоді з убійчого просоння і розпочали борбу о своє єстество. Несправедлива ординація виборча вяже всім руки.

ЯПОНСКИЙ народ хоче війни з Росією. Передь кількома днями відбуло ся в Токіо велике народне віче, скликане через сторонників партії „Сей-Юкай“, найсильнішої політичної організації в Японії, на якомь ухвалено нагану для правительства за трусливе поведєне супротив Росії і взовано его до енергичнішого діланя, хоч-бы навіть з оружієм в руках. Іншими словами значить се, що японський народ хоче таки війни з Росією. — Бачить вонь мабуть, що мирною дорогою не дійде до нѣчого. В російського медведя пастук пан і пастуком треба его пригукати.

ВИБОРИ до муніципальних рад в Іспанії, які відбули ся при кінці минулого місяця, є наглядним доказом, що недалеко вже хвиля, коли Іспанія перестане бути монархією. Выбрано загалом 900 републиканців, 400 монархістів, 80 карлістів і 62 соціалістів. Як бачимо з того, вышло в двоє більше републиканців, чим монархістів, отже ясно, що Іспанія жакоуть републики. Монархи довели их вже до жебрачої торби, тому радї бы позбутися того нещастя.

ОГОЛОШЕНЄ.

Подаємо до відомости нашим членам і всім Русинам на той околиці замешкалым, що річний мітинг братства св. О. Николы і річна конвенція Американсько-Руско Народної Помочи відбуде ся дня 13 Децембра с. р. в нашій рускій галі в Питсбургі, Па.

Всі члени, нозамісцеві котрих вертаний тікет не выносить понад \$1.50, мають явити ся на томь мітингу.

Нових членів приймаємо безь вступного так до братства як і до А. Р. Н. П. Всіх тих Русинів, що ще не забезпечили себе на випадок смерті і каліцтва, просимо якь найчленівше прийти на той мітинг і прилучити ся до нас.

За уряд братції і А. Р. Н. П.

Алексій Журав,
Михайло Дмитров,
Антоніа Калі,
Тедор Іуш,
Стефан Федіа,
Михайло Іванова.

Справы „Союза“:

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головний } о. М. СТЕФАНОВИЧЬ,
председатель } 619 Carson St.,
Pittsburg, Pa.
Головний } С. ЯДЛОВСКИЙ
секретарь } Box 76,
Jersey City, N.J.

Головний } АЛЕК. ШАРШОНЬ,
касирер } 524 Pine & Franklin St.
Shamokin, Pa.

Ихъ вступники:
Место-председатель... М. Браччиани
NORTHAMPTON, PA.

Заст. секретаря... Вас. Гринко
SCRANTON, PA.

Заст. касира... И. Глава
EXCELSIOR, PA.

Радий:
М. Турок... Priceburg, Pa.
Мих. Пачута... Mt. Carmel, Pa.
Дим. Голод... Jersey City, N. J.
Мих. Градона... McKeesport, Pa.
Андрей Добос... Lansford, Pa.
Ив. Сабат... Yonkers, N. Y.

Ихъ вступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югас, Е. Кобань,
А. Валаский, Ник. Добровский.

Контрольна комісія:
о. Н. Подгорский, box 81, Jersey City, N. J.
Е. Барбаль, 140 Essex Str.,
Ив. Гардаль, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центовъ на мѣсяць
Союзъ платить 600 долла-
ровъ помертвого за мужа,
а 300 долларовъ за жену и
другі запомогі въ разѣ ин-
шихъ несчастныхъ випадковъ.

Въ Союзѣ можете убеспе-
чити ваші дѣти за тан-
шій грошъ якъ де инде
а помертне за нихъ до-
станете болѣе якъ де-
инде.

Члены „Союза“, котрі
пишуть самі до Редакціи
про змѣну свои адресы
мусять всегда написати до
котрого вѣдѣлу „Союза“
належать и якъ той вѣд-
ѣлъ называеся.

УПОНЕНЕ!

П. Секретарь!

Пригадуя § 9 статутѣ „Союза“,
на подставѣ котрого члены при-
ступають до „Союза“ а маючи
выше 40 лѣтъ мають до трохъ
мѣсяцѣвъ по вступленю предложити
менѣ метрику уродженя.

С. Ядловский.

Григорій Бенъо

родомъ зъ Вислока Великого, пов.
Синьокъ, въ Галичинѣ. Приѣхавъ до
Америци 1899 року мѣ лѣтъ 28.
Робить у майнахъ. Секретаремъ
братства св. О. Николая въ Май-
нерсвилѣ, Па. єсть вѣдѣ 1901 р.
Братство збѣдало приняте до Сою-
за яко вѣдѣлъ 78.

НОВЕ БРАТСТВО.

Дальше въ мѣсяцю Но-
вембру праступило нове
Братство св. Петра и Пав-
ла зъ Fredericktown, Pa. до
Р. Н. Союза. Новому Бр.
желаемо якъ найкрасшого
розвою а потрудившимся
— слава!

ВѢДОЗВА.

Взываю всѣхъ тыхъ ПП.
Секретарѣвъ, котрі до сего
часу не мали коли здати
рахунку зъ календара на
р. 1903, щобъ се зробили
въ томъ мѣсяцю. Котрий не
послухає тои просьбы и не
здасть рахунку найдалше
до кѣнца Децембра с. р.,
того вѣзвѣ публично въ
„Свободѣ“, бо писати вже
рука болитъ!

С. Ядловский,
головный секретарь

ПОСМЕРТНІЙ ВѢСТИ.

СПИРИДІОНЪ ВѢРХНЯНЬ-
СКИЙ, членъ Р. Н. Союза
и бр. св. Й. Крестителя,
вѣд. 18, въ Seymour, Conn.,
упокоивъ ся 18. Новембра
1903. Покойный походивъ
зъ Галичины, села Глад-
шѣвъ, пов. Горлицѣ. До Со-
юза належавъ вѣдѣ 5. Фе-
бруара 1903.

Вѣчная память!

Панове мѣсцеві секре-
тарѣ Союза! Просимо Васъ
подавати намъ по кождѣмъ
митингу адресы новыхъ чле-
новъ, змѣны членѣвъ ста-
рыхъ и списъ тыхъ котрымъ
треба Свободу застановити.

Редакция.

Рухъ

въ вѣдѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

Рождества Пресв. Богородицѣ въ
Lansford, Pa. принимае новыхъ
членѣвъ ажъ до Нового Року за
повѣ вступного. Братство наше
має 180 членѣвъ, отже толькѣ
членѣвъ якъ мало котре друге. На-
ше братство належить до Союза.
Брата Русины приставайте до
нашого братства и до Союза а мы
васъ приймемо якъ своихъ во Хри-
стѣ братѣвъ. Такожъ дѣти свои
записуйте до Союза а Р. Н. Союзъ
танше и лѣпше ихъ забезпечити
якъ котра небудь друга асекурація.
Найлѣпше буде, если дѣти будуть
належать до тои самои організації,
що и ихъ родичѣ а не до чужихъ
асекурацій.

Сидоръ Скарлошъ, предсѣд.,
Михайло Терепанъ, секретарь.

ЧИТАЙТЕ!

Братство св. Ап. Петра и Павла
въ Болтиморѣ, Мд., вѣдѣлъ Союза
81, принимае въ мѣсяцю
Децембрѣ 1903 новыхъ чле-
новъ безъ вступного. Ми-
тинги вѣдбувають ся кождѣмъ Не-
дѣлѣ по першѣмъ въ домѣ касира
братства п. Михаила Будагазы.
Слѣдующій митингъ вѣдбуде ся дня
6-го Децембра 1903 точно о 2-ѣй
годинѣ пополудни. Просимо всѣхъ,
хто не належить ще нѣ до брат-
ства нѣ до Союза, чтобы приишовъ
на сей митингъ.

Т. Дурдла, предсѣдатель,
И. Кулячский, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ членѣвъ братства св. Йоана
Христителя въ Monessen, Pa.,

вѣдѣлъ Р. Н. Союза 62, що рѣ-
ный митингъ вѣдбуде ся дня 13 ого
Децембра въ италянскѣй Гали на
третѣй улицѣ. Если тикетъ верта-
ный не коштує бо ѣше якъ \$1.50,
то кождый членъ такъ мѣсцевый
якъ и замѣсцевый має явити ся на
митингъ. Митингъ зачне ся о 2-ѣй
пополудни. На митингу буде ся при-
нимати новыхъ членѣвъ до брат-
ства и до „Союза“, буде ся вѣдби-
рати мѣсячно, читати рахунки зъ
цѣлого року и выбирати новый
урядъ. Кождый має выровнати свой
старый довгъ.
Александръ Горошакъ, предсѣдатель.

БРАТСТВО

св. О. Николая въ Майнерсвилѣ,
Па., вѣдѣлъ Р. Н. С. 78, буде
отримувати рѣчный митингъ дня 20
Децембра 1903. На митингу буде
ся читати рѣчнй рахунки и выби-
рати новый урядъ. Кождый членъ
(зъ выимкомъ тыхъ, що роблять)
має явити ся пѣдъ карю одного
доллара. Кождый членъ повиненъ
выровнати свой довгъ, чтобы
новый урядъ мѣгъ все въ порядку
вѣдобрати. На митингу 20-го Де-
цембра будемо принимати новыхъ
членѣвъ за \$1.50 вступного.

Братя Русины, вступаите до бра-
тва и до Союза поки маєте добру
способность, поки часть, бо нѣхто
не знає, де що кого чекає. Забез-
печѣте свою фамилию, не жалуйте
70 центовъ на мѣсяць, бо за 70
центовъ Союзъ платить 600 долла-
ровъ. Поздоровляемо всѣхъ бра-
товъ Русинѣвъ.

Семанъ Бардонъ, предсѣд.,
Григорій Бенъо, секретарь.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО!

Братство св. Кирила и Методія
въ Шамокинѣ, Па., буде принимати
новыхъ членѣвъ въ мѣсяцю Яну-
арію 1904 року, длятого, хто еще
не належить до братства нехай ко-
рыстає зъ доброй нагоды и при-
ступає.
Гавриилъ Малинякъ, Предсѣдатель.
Стефанъ Мурдза, секретарь.

ПРИХОДѢТЬ ВСѢ

на рѣчный митингъ (дня 13. Де-
цембра 1903) братства св. АА.
Петра и Павла, вѣдѣлъ 61 въ
Dunlop, Pa. Будемо выбирати но-
вый Урядъ. Кождый членъ нехай
выровнає що довенъ, чтобы довгъ
не зѣостававъ зъ року на рокъ и
чтобы новый Урядъ мѣгъ все въ
порядку вѣдобрати.
Андрей Шурай, секретарь.

РѢЧНЫЙ МИТИНГЪ

Бр. св. АА. Петра и Павла въ
Карнегі, Па. вѣдбуде ся дня 13-го
Децембра 1903. На той митингъ
має кождый членъ явитися, инакше
заплатитъ \$1.00 кары. На митингу
будемо выбирати новый урядъ.
Гнатъ Турко, предс.,
Йоанъ Гибай, касиреръ,
Арс. Патрошъ, секретарь.

ПОВѢДОМЛЯЕМО.

всѣхъ членѣвъ братства св. Вас.
Вел. въ Прайсбургѣ, Па. що рѣ-
ный митингъ вѣдбуде ся 20-го Де-
цембра 1903. Кто не прииде на
митингъ заплатитъ доллара кары.
Члены мешкаючи дальше якъ на
третѣмъ або четвертѣмъ плейзѣ и
не мѣгучи явитися, мають зголоси-
ти ся письменно до секретара и
предсѣдателя и выровнати свой
довгъ бо инакше будутъ выкинені
зъ братства и Союза. На митингу
буде выбирати ся новый урядъ на
рокъ 1904. Митингъ вѣдбуде ся въ
Руской Школѣ въ Олифантѣ, Па.
Андрей Гальчакъ, предс.,
Юрко Фалатъ, секр.,
Стефанъ Турокъ, касиреръ.

СЕСТРИЧНЕ БРАТСТВО

Пресв. Богородицѣ въ Саллп-
бургѣ, Па. вѣдѣлъ Руского Народного
Союза 101, выбрало слѣдующій урядъ:
Мартинъ Казимиръ, вступникъ брат-

ства и организаторъ, Марія Грѣшъ
предс., Анна Яворска ст. под-
предсѣдателька, Анна Яворска мол.
записничка, Марія Хохолякъ секре-
тарка, Марія Бирда касирерка. Ми-
тинги вѣдбувають ся кождѣмъ по-
слѣднемъ Недѣлѣ въ мѣсяцю.

БРАТЯ РУСИНЫ!

До недавна не мали мы еще
свого братства на Cameron, Pa.,
але теперь вже маємо братство св.
Арх. Михаила. Приставайте грома-
дно до нашего братства.
Иванъ Венгрий, предсѣдатель.
Box 73, Cameron, Pa.

На руки п. М. Юсача зло-
жили на руску бурсу въ
Новѣмъ Санчу слѣдующі:

Братство св. Йоана Христ.
въ Траугерѣ, Па., вѣдд.
25 даровало 10.00
Яцко Юсачъ 1.00
Петро Завада 1.00
Андрей Боцонъ 50
Петро Юришинець 50
Алекс. Семаницкий 60
Лешко Цѣцѣло 75
Михайло Марусаничъ 45
Мих. Киртакъ 25
Мих. Юсачъ молод. 25
Гаврило Сташакъ 25
Томко Шопъ 25
Юлія Шопъ 10
Копцалъ Якимъ 10
Тео. Юсачъ 25
Петро Ротко 25
Анна Ротко 15
Илько Адамъ 25
Антоній Адамъ 25
Стефанъ Тыра 25
Андрей Семаницкий 25
Трифонъ Спѣтъ 25
Андрей Филлякъ 25
Василь Смаржъ 25
Дмитро Тарбай 25
Дмитро Мадарій 25
Василь Башчикъ 25
Деноній Баницкий 25
Теоодозій Тацанъ 10
Левъ Гусакъ 25
Лука Пероганичъ 50
Михайло Юсачъ, стар. ... 1.00
Всего збрано \$21.25

На Фондъ школьной моло-
дѣжи зѣбравъ п. Ал. Шар-
шонъ слѣдующій жертвы:

А. Шаршонъ 1.00
М. Бачинский 50
Н. Кулянда 50
А. Лучковецъ 10
Ю. Копистанский 50
Т. Талпашъ 1.00
Теоодоръ Федько 1.00
W. M. Lloyd, JP. ... 1.00
Geo. C. Gruber 10.00
N. N. 2.00
D. N. Erb 1.00
Cash 50
Sham. Packing Co., Ltd. 1.00
P. F. Drum 25
W. J. Reese 50
W. M. Tier 50
Cash 25
Cash 1.00
Eugene и Henry 1.00
Kehler 25
H. J. Grossman 50
N. N. 50
J. M. Snyder 25
Warren Unger 1.00
J. N. Fulton 25
William Ryon Paid .. 1.00
A. Bronde 50
Lewis Heim 25
Iwin Long 25
N. N. 10
N. N. 01
H. E. Middlesnuld .. 10
John Whurtz 25
N. N. 25
E. H. Mortz. Paid .. 25
David Stein 10
Good time 10
Теоодоръ Ковальчикъ 50
Никифоръ Габуръ 1.00
Cash 50

— На крестинахъ:
Мих. Бачинский 30
Н. Тиханский 1.00
Т. Талпашъ 1.00
А. Шаршонъ 1.00
Марія Лучковецъ 1.00
Андрій Дзюмбелякъ 1.00
Тамко Дзюмбелякъ 25
Всего 37 06
(Дальше буде).

НАДѢСЛАНИЕ.

Зъ Ethelbert, Man., Canada.
Видять чуже пѣдъ лѣсомъ
а своего пѣдъ носомъ нѣ. Се
якъ разъ вѣдносить ся до
Ньюйорскѣй газеты. Пишуть
дурнищѣ, що якийсь фар-
меръ на пѣвночѣ вѣдѣ Сиф-
гонъ продавъ жѣнку, або
що о. Бачинский сидитъ
въ криминалѣ — а то анѣ
одно анѣ друге неправда.
Що до першого то се про-
сто неможливе и противне
тутешнымъ законамъ, а що
до другого тожъ я самъ
бувъ на богослуженю о. В.
и знаю, що се брехня —
Вмѣсто писати брехнѣ на
другихъ панове вѣдѣ „ка-
заты“ повинни бы пригада-
ти собѣ власній грѣхи. О-
денъ зъ нихъ, примѣромъ,
вже два роки якъ покинувъ
жѣнку и дѣти въ Канадѣ
а самъ на зазывѣ свата прий-
шовъ до Сполученныхъ Дер-
жавъ и тамъ сидитъ. Чи то
гарно? Рѣвночасно прошу
панѣвъ вѣдѣ „казеты“, що-
бы менѣ еѣ не посилали,
бо я еѣ не замовлявъ и
платити за неѣ не буду.
Никола Бурденій
фермеръ.

— Хотите безопасно и скоро захвати до
старого краю, або спроводити родину въ
краю, купѣть собѣ шифкарту вѣдѣ John a
Nemeth-a, 457 Washington St New York, N.Y.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Грудень.			
10	Ч.	Якова, Палладія	
11	П.	Стѣфана, Гринарха	
12	С.	Парафона, Филумена	
13	Н.	7 по Соп. Андерс а.	
14	П.	Грудень. Наума Филарета	
15	В.	Аввакума	
16	С.	Софонія	

— КАТОЛИЦКІЙ універ-
ситетъ въ Отавѣ, Онт. (Ка-
нада) згорѣвъ до нащадку
разомъ зъ интернатомъ и
великою бібліотекою, що
числила 30 тысячъ томѣвъ.
Шкода выносити 500 ты-
сячъ долларѣвъ, покрити ли-
ше въ части обезпеченемъ.
350 студентѣвъ зъ интер-
нату вышли цѣло, хочъ
мусѣли ратувати ся черезъ
вѣкна. Трехъ попѣвъ, про-
фесорѣвъ університету, по-
товкло ся тяжко, выскаку-
ючи черезъ вѣкна, а попѣ
Мекоріи мѣбутъ перепла-
тити се житемъ. Въ огни,
пѣдъ звалищами погибла
одна женщина, служниця
зъ интернату.

— ПИШЕ намъ п. М. Ф.
зъ Мейфилдѣ, Па. що та-

\$5-ый цѣсарскій ЭЛЕКТРИЧНЫЙ ПОЯСЪ за 1 до яра.

Щобы впровадити нашъ \$5.00
Цѣсарскій Электричный Поясъ
спродамо въ протягу сады-
ючихъ 30 днѣвъ 10.000 сикъ
поясѣвъ по невычайно низъ-
кой цѣнѣ с. е. по 1 дол.
ЛѢЧИТЬ ПОДЧАСЪ СНУ. Руматизмъ, нервые ослаблене, хоробы сердца,
остре переходжене. диспепсию, хоробы пѣчѣнокъ, боль въ грудяхъ,
боль головы, грипъ, хоробы почокъ и жолудка, слабости жѣноч. боль
въ крижахъ и т. п. УСУВАЄ БОЛЬ ВЪ ПРОТЯГУ ОДНОГО ДНЯ. Тысячѣ
людей вылѣченыхъ кождого дня. Больше якъ 4.750 000 людей уживас
ихъ нынѣ. ПИШѢТЬ ДНЕСЬ и залучѣть \$1.00 а мы пошлемо вамъ
поясъ и оплатимо пересылку.

C. J. Karona Co., 1015 Collins Str., Joliet, Ill.

тамошний хоръ ходивъ на
Thanksgiving Day спѣвати
на Олدفордѣ, Па. Тотѣ
що красшій спѣвали за ма-
сло и попили масло ѣсти,
а тотѣ що не гардѣ то ихъ
оставили на днѣвъ и спѣва-
ли за дармо.

— НЕВЫСЛѢДЖЕНІЙ до-
ся злодѣи вломали ся о-
ногды въ нѣчи до почтово-
го уряду въ Нентікоксѣ, Па.
и украли 2000 долларѣвъ въ
готѣвцѣ та почтовыхъ знач-
кахъ. Зелѣзну касу разби-
ли злочинцѣ при помочи
динамиту.

— ДОНОСЯТЬ намъ, що
коло коксовыхъ плейзѣвъ
дуже работа планно иде;
народу дуже много ходять
безъ работы. Незнати ко-
ли ся работа поправитъ.

— НЕЩАСТѢ въ майнахъ.
Въ хвили, коли 19 робѣтни-
кѣвъ покѣнчили оногды
свою роботу въ угляныхъ
майнахъ зв. Гілъ Фармъ,
коло Конелсвилѣ, Па. и хо-
тѣли выйти на верхъ, на-
ступила страшна експльо-
зія газѣвъ. Цѣла копальня
стала въ одной хвили въ
огни. Робѣтники метнула
ся утѣкати, але толькѣ 9.
вспѣло добѣчи въ пору до
вѣнды и уратувати жите.
Прочихъ 10 погибло. Тру-
ны безталанныхъ жертвъ
були засыпані землею и
такъ страшно попаденій га-
зими, що годѣ ихъ розпѣ-
знати. 6 мѣжъ ними коль-
кохъ угорскихъ емигрантѣвъ,
мабуть Русинѣвъ и Слова-
ковѣвъ, що недавно приишли
изъ старого краю.

Подѣбно нещасте лучи-
ло ся такожъ въ копал-
ни угля ч. 20. въ Боненѣ
Арк. Наслѣдкомъ експльо-
зіи газѣвъ завалила ся часть
мѣйнѣвъ и засыпала 175 ро-
бѣтниковѣвъ. Зъ тыхъ урату-
вано 162., а 13 погибло
вѣдѣ убійчихъ газѣвъ.

Въ Дубоисѣ. Па. упало
зъ копа, якимъ спускає ся
до копальнѣ 3 робѣтниковѣвъ.
Майны глубоки въ томъ
мѣсци на 100 стѣпъ, въ на-
слѣдокъ чого всѣ позаби-
вали ся. Були се старші
люде, батьки родинъ а, якъ
показують имена, Поляки
або Русины.

Где сѣть?

Хто хоче шукати своихъ правъ
адовъ черезъ нашу газету, мусить
заплатити 25 центѣвъ за кожде ого
лошене напередъ.

Где сѣть?

Михайло Богдановский, зъ Мѣльни-
цѣ, Боршѣвского пов. въ Галичи-
нѣ лѣтъ 44. Сего року ѣхавъ до
Канады а що бувъ хорый на онѣ
въ Гамбургѣ задержали его въ
шпитали. Его жѣнка зъ 5 дѣтьми
приѣхала до Канады а за него и
чутки нема. Хто бы знавъ про не-
го, зволити донести на адресъ:
Anna Bogdanowska,
Huns Valley, Man. Canada.

ВСЯЧИНА.

ВОЙНА ВЪ БУДУЩИНѢ.

Недавно померъ въ Петербургѣ М. Филиповъ, бывший редакторъ «Научнаго Обозрѣнія». Филиповъ былъ авторомъ историческихъ повѣстей, философическихъ разсужденій, писавъ разсказы въ области математики, физики и химии, а въ остальныхъ частяхъ посвятивъ ся выключительно физическимъ и химическимъ исследованиямъ. Померъ на поестерунку — въ хемической лабораторіи, задушенный газомъ. Его мрѣю было вынайти такое средство, черезъ яке война въ будущемъ стала бы ся невозможною. Филиповъ не довершивъ своего вынаходу, але довѣвъ на свѣтъ поли далеко. Про его вынаходы пише якийсь С. въ «С. Петерб. Ведомостяхъ»: „Електричный рефлекторъ зъ кронштадской крѣпости звѣщае, що на 200 верстовъ плыве неприятельска флѣота. Зъ крѣпости выпускають приладъ наповнений згущенымъ газомъ и бѣйчимъ. Приладъ заосмоеный въ автоматичну керу, шрубу и электричный моторъ, якого оборотъ обчислений на згадане воддалене. Надъ неприятельскою флѣотою приладъ задержуе ся, электрична искра выкликуе выбухъ у бѣйчого газу, а наслѣдокъ той самъ, що на островѣ Мартиницѣ — сейчасова смерть. На сушѣ можна симъ способомъ зничити веруку армію, такъ само якъ на мори.“ — Далше С. представляе погляды Филипова про нищене неприятеля при помочи электричныхъ струй воздушныхъ, на способъ перуновъ. Такими перунами думавъ Филиповъ убивати цѣлы арміи до одной ноги. Шкода (?) лишень, що сѣ фантастичный мрѣѣ Филипова перервала смерть и не дозволила ему перевести свои далекосяглы мрѣѣ въ сферу дѣйности.

СПОЗНЕННЫЙ ПОѢЗДЪ.

Часописи доносятъ, що недавно приѣхавъ до Бомонта, въ Тексасъ поѣздъ, який выѣхавъ передъ 3 лѣтами зъ порту Гальвестонъ, въ Тексасъ. Того самого дня, коли сей поѣздъ выѣхавъ зъ Гальвестону, с. е. 8. вересня 1900 р., звѣяла ся буря, а море зничило зелѣзничій шляхъ, що вѣвъ до берегу. Поѣздъ мусѣвъ станути, а колькасоть подорожныхъ погибло въ фляхъ моря або зъ голоду, водтати водами водъ свѣта. Заки шляхъ направлено, минуло близько три роки. а поѣздъ замѣсть живыхъ подорожныхъ привѣзъ ихъ зѣлы кости.

НАРОДНЕ ШКОЛЬНИЦТВО ВЪ АВСТРІИ.

Центр. статист. комісія оновѣстила выслѣды спису свѣхъ народныхъ школъ въ Австріи зъ дня 15. мая с. р. Довѣдуемо ся звѣдою передовѣствъ, що число народныхъ школъ въ австрійской монархіи зросло водъ 1850 до 1900 р. зъ 12.784 на 20

тыс. 442. Въ краѣ загалома выказують значный прирѣстъ, зъ выимкою Тироля, де число школъ за тихъ 50 лѣтъ навѣтъ зменшило ся. Се очевидно наслѣдокъ обскурантной господарки кліки, котра держитъ тамъ въ своихъ рукахъ краевый соймъ и управу школьництва. На 100 народныхъ школъ въ Австріи припадае 39.9 процентъ на школы зъ выкладовымъ языкомъ нѣмецкимъ, 53.6 пр. на языки славянскій, 4 пр. на италійскій, а 2.8 пр. на языки мѣшаный. Чехія мае 57.4 пр. школъ чешскихъ, а 42.6 пр. нѣмецкихъ, Моравія ажъ 70.1 пр. чешскихъ, а лише 29.7 пр. школъ нѣмецкихъ. Въ Галичинѣ е польскихъ школъ 51.1 пр. рускихъ 42.4 пр. а 5.9 пр. мѣшаныхъ. Буковина мае 39.4 пр. рускихъ, 33.1 пр. румынскихъ, 19.7 пр. мѣшаныхъ, 6.6½ пр. нѣмецкихъ, 0.9 пр. мадарскихъ. Статистика стверджуе, що число нѣмецкихъ та италійскихъ школъ зменшуе ся постоянно. За те число школъ славянскихъ зросло водъ 1880 р. зъ 43.6 пр. на 50 проц. Число учителей выносило въ 1900 р. 53.070, учительокъ 22.466, отже разомъ находить ся въ Австріи 75.536 учительскихъ силъ. Больше учительокъ чимъ учителей выказуе лише Триестъ. Въ Галичинѣ и Тироли число учительокъ е майже равне. Рѣчный доходъ ниже 600 коронъ побиало 496 учителей и 1566 учительокъ, а доходъ водъ 600 до 1200 коронъ побиало 12.624 учителей и 6.989 учительокъ. Больше якъ 2.000 коронъ стверджено у 11.768 учителей и 1.926 учительокъ. Вкѣнци годить ся замѣтити, що число учительокъ зросло въ послѣднихъ 20 рокахъ зъ 18 пр. на 27 пр.

СМѢШИЕ.

И СЕ И ТЕ.

Жѣнка: Ахъ, якъ водъ тебе чути горѣвку?

Мужъ: Але-жъ я задля тебе не буду пити парфумы! Зъ „Комара“.

ВЪЧНЕ КОЛЕСО.

А.: — Чи се правда, що помершій семи днями Веренка не лишивъ нѣякого майна?

Г.: — Анѣ centa. Бачишь, склала ся ему пригода: втративъ здоровье въ погони за майномъ, а опѣсля втративъ цѣле майно, шукаючи здоровья.

КОЖДЫЙ ИНАКШЕ.

Русинъ пытае звичайно незнакомаго: „Звѣдки вы?“ Англіецъ: „Хто тебе родивъ?“ Французъ: „Чимъ ты е?“ а Американецъ: „Колько маєшь?“

6СДИ на якѣмъ пляжѣ е вѣсь лишь 5 Русинѣвъ а хотѣли бы сте приступити до Союза, то заложить собѣ маленьке братство и напистъ про се головному секретарю S. Jadowsky, Box 7, Jersey City, N. J. а водъ вѣсь дасть близый посланецъ и пришло потрібный рѣчи.

Купуйте книжки!

Американскій шляхтичъ	15
Весела книжочка зъ образками	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи російской православной місії въ Америкѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Казка про жидѣ	10
Канадскія Русь	10
Конституція Сполуч. Державъ	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинѣвъ	15
Образки зъ Америки	10
Оповідання С. Макара	15
Про водступникъ водъ рос. православия	10
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Тарасъ Шевченко	15
Тымы Гаврилюк	15
Якъ повставъ свѣтъ?	15

Хто передъ Новымъ Рокомъ пришле намъ поворота доларя (\$1.50) на повышій книжочки, тому вышлемо всѣ 16 книжочокъ и оплатимо почту.

КНИЖКИ

ПО ЗНИЖЕНОЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Альманахъ	50
Буря, драма Островского	50
Багачи	10
Богачю галузю зъ нечеви, комедія	50
Возникъ Гешель	75
Жити Святыхъ два великы томы, понадъ 1400 сторѣвъ	6.00
Метелики	50
Мой измаргдъ	100
Матеріалы до украинско-русской этнографіи (3 томы) по Монографіи Костомарова	100
Манифестъ коммунистичной партіи	20
Морозенко Мирного	35
На добродѣйный цѣли, комедія	35
Новый и перемѣный звѣзды	5
Национальные питанья въ Норвегии	5
Нелѣтъ	25
Непрощающая сила	10
Нагула	10
„Наука“ рѣчникъ зъ 1878 р.	3.00
Начала физики	10
Некультура	15
Наша родина	50
Осана	30
Оповідання Коцюбинского	10
Оглядъ русско укр. литературы	20
Ориси	5
О емиграции	10
О торговли	5
О новыхъ податкахъ	10
О опытунахъ и кураторахъ	10
Омелько Цуцуня	20
Образки зъ природы	5
Партийная политика и мораль	25
Повѣсти Неуча	100
Старый Сѣренъ	10

(Далше буде.)

Повышій книжки маємо только въ одній або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Сѣ книжки, котры поныше списаны можете всегда достати!

Абу Касимовъ капецъ	30
Апостолы и Евангелия	35
Библия велика	50
Букваръ, рускій	25
Грамматика руска	25
Де-що про зятрѣта	30
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды въ поля статистики	10
Емѣда Котляревского	50
Зъ села, оповѣданья	10
Записки школяра	20
Забобоны та ворожитство	20
И мы въ Европу	10
Клядъ Іо	5
Карбѣ	25
Календаръ „Союза“ (1903)	25
Дѣсь Мавѣта	50
Микола Палинъ	10
Микола Костомаровъ	5
Народъ въ неволѣ	10
Новомодный свѣзаникъ	15
Оповідання для дѣтей	20
Оповідання Стороженка	10
Пѣснесловець	50
Пригоды Донъ-Кихота	40
Повѣсти Федковича	20
Поезти Шевченка	1.25
Pid Krestom	100
Резіоръ зъ Петербурга	30
Русины пришовской епархіи	85
Судный день	50
Свѣтъ казѣвъ	50
Словаки чи Русины?	25
Стежечка въ рай	50
Хлопскій плескъ	10
Хлѣбъ душъ	1.00
Читанка круга	25
Читанка трета	40
Читанка четверта	50
Шейкскавъ въ повѣсткахъ	10
Яблочниваръ, комедія	15

(Далше буде.)

Замовляйте только тѣ книжки, котры бачите въ послѣдній члѣсѣ „Свободы“.

Всѣ попередний списы и цѣнники книжочкѣ суть невѣданий. Зъ замовлениями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доларя не принимае ся.

Почту мы оплатимо.

Адресъ:

SVOBODA,

Box 353, Scranton, Pa.

Книжки поныше выписаны выслано сейчасъ по одержаню замовления.

Кожде братство

повинно мати книжку для опыкуна хорыхъ, одну або больше, для записована коли, хто захорувавъ и якъ довго бувъ хорый. Такую книжку можете достати въ Ред. „Свободы“. Одна коштуе доларя. Грошѣ присалайте напередъ.

SVOBODA

Box 353, SCRANTON, PA.

Иги. Станчакъ и Ив. Данковский записаны коллекторы мають право збирати добровольный жертвы на маючу ся будувати руску церковь въ CARNEGIE, PA. Просимо свѣхъ братѣвъ Русинѣвъ не опустати нашихъ коллекторѣвъ зъ порожнюю рукою а Господь Богъ надгородитъ Васъ за се сторицею.

Комитетъ церковный:

Ст. Серединскій, председатель,
Ив. Адамъ, заступникъ,
Ст. Сембратъ, касиеръ,
Арс. Патрошъ, секретарь.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ ЮЛІАНЪ ЧУПКА,

— адвокатъ, —

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.

P. O. Box 372.

Бго офісъ въ Scranton, Pa. е на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ привѣдзая только кождо поведѣданіе и четверта водъ годины б-он до 8-и вечеромъ.

Всѣ справы американскій въ повѣсткахъ: Люзерне и Лянована.

Хто мае справу ґрунтового, або хоче водоброти грошѣ або спадокъ въ старѣмъ краѣ, най удасть ся до адвоката Чупки, бо водъ бувъ адвокатъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правый панеры и новомодия.

На продажъ

ВЪ ШАМОКИНѢ, ПА.

Френклинъ Гавзъ

и припирюща до него проперты занимающій 190 фѣтовъ на улицѣ РЕЙСЪ а 100 фѣтовъ на улицѣ ФРЕНКЛИНЪ.

Улиця Рейсъ есть головною въ той частѣ мѣста, котру называютъ Полишь Гиль, Спрингфилдъ и Джанстонъ Сити. Мешкае тамъ много тысячъ людей.

Прочерты складуютъ ся зъ мурованого тотею на три поверха и чотырохъ двохъповерховыхъ домѣвъ. Причина продажи смерть влаетителя.

ЦѢНА НИЗЬКА.

Голоситъ ся до:

T. F. Simmonds,

48 N. Market St., Shamokin, Pa.

або до

Mrs. Frederick Davis,

505 N. Sumner Ave., Scranton, Pa.

Фармы!

Нынѣ кождый ся пытае що станеть познѣйше?

Чи подѣ робота? Чи буде страйкъ? А нѣхто не може водновѣсти.

Чи знаете, де не мусите ся бѣити страйкомъ?

Фарма е одинокою рѣчею де нема страйку. На фармѣ нема бѣсовъ, чоловѣкъ е своимъ паномъ и нѣхто не выкине его зъ работы.

Нашою задачею есть помочи вамъ стати независимыми.

Купить собѣ фарму. Черезъ наше посередничество можете купити собѣ фарму въ Верджиніи. Земля добра, здорова вода и воздухъ. Уродить ся все, що посѣете або посадите и можете продати за готовый грошѣ.

Голосить ся до:

JOHN JELINEK,

1116. Pine Alley, Braddock, Pa.

Хочешъ читати дещо веселого и насмѣятисъ?

Купи собѣ „Комара“.

Три стары рѣчники коштують лишь \$3.50.

Одень рѣчникъ \$1.25.

Хто хоче доставати „Комара“ що два тыжднѣ черезъ одѣвъ рокъ, нехай зашле 2 доларя на адресу:

„Комар“.

Собѣщина ч. 8.,

Львовъ, Austria, Galicia.

Тамъ можете достати таковы слѣдующий книжки:

Календаръ „Комара“ на рокомъ 1903

15ц.

Новомодный Слѣзаникъ 20 „

Деканы зъ горѣ 15 „

КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записована мѣсячной коллекты и другихъ жертвъ на вашу школу, церковь, плебанію и т. д. Можете ихъ достати по цѣнѣ 7 центѣвъ за одну. Такой книжочки повинна кожда парадія роздати своимъ членамъ. Кождый парадіанинъ повиненъ мати такую книжочку, тогда буде знати, що ты грошѣ який водъ заплативъ на церковь и т. и. ему не пропадутъ.

БЛАНКЕТЫ на метрики кресту, вѣнчания и похорону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

БРАТСКИЙ опыкуны хорыхъ повинны мати книжки для записована коли кто захорувавъ, на яку слабѣсть и т. д. Одна книжка коштуе одного доларя.

— SVOBODA. —

Box 353, SCRANTON, PA.

— Хотите, чтобы вашъ грошѣ безопасно и скоро были высланы до старого краю, то вамъ то вробить John Nemeth, 457 Washington St. New York, N. Y.

С. М. НАТНАWAY,

агентъ водъ огневой асекураційной компаніи.

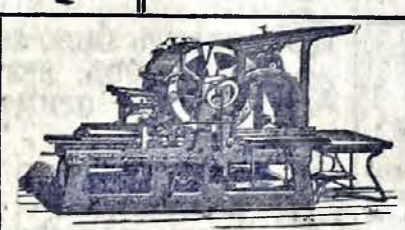
Коллектуе таковы грошѣ за рентъ. Мае два дома до ренту на Race str., три дома на продажъ на Hill str., дома до мешканя або на продажъ на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

Друкарня „Свободы“

ВЫКОНУЕ:

ТИБЕТЫ, на піяніи, базъ, выгравки, представления, ПАПЕРЫ листовы, КОВЕРТЫ для братствъ и союзныхъ людей, СТАТУТЫ братскы, КНИЖИ парадъ и братскы, КНИЖКИ коллекторскы, братскы и т. п., ПЛЯКАТЫ, ЦИРКУЛЯРЪ

и взагалѣ всѣ работы друкарскы

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: SVOBODA, BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОГЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякій потрібный рѣчѣ до житя, якъ таковы можна купити убраня майнерскы и звичайны.

Посылае таковы грошѣ до свѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не водъ нынѣ вже знаютъ люди солідного Ивана Глову.

ДАРОМЪ 24 хорошихъ и цѣнныхъ

предметѣвъ. Хто собѣ заордѣруе нашу красну нильову годинку, котру вырабле одна зъ найлѣпшихъ фабрикъ и есть выпробована и гарантована на 20 лѣтъ, такъ, що може ся равнати 30 долларовымъ годинкамъ и пошле намъ за нефъ и за гарный позолочуванный ланцюшокъ \$2 50 — то мы ему зашлемо вразъ зъ годинникомъ и ланцюшкомъ слѣдующи предметы зовсѣмъ дармо: 1 знамениту корольску шведску братву цѣны \$2.50. Добрый кишеньковый нѣвъ за 40 цент. Позолочуванный перстень цѣны \$1.00, 1 бриллантовый ґувизъ за 60 цент., 12 гарныхъ бѣлыхъ хустинокъ за \$100, 24 аркушѣвъ листового паперу и конвертъ за 10 цент., 1 пару синиокъ до маншасѣвъ за 50 цент., позолочуванный спивки до сорочки за 50 цент.

Сѣ рѣчи будемо выслати даромъ лишь за короткій часъ, протое спѣшѣть зъ замовлениями. Пишѣть на адресу:

Ch. I. Karoun Co., 1015 Collins Str., JOLIET, ILL.

ГАВРИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Масе заставили на складѣ сѣже,
добре пиво въ великихъ и малыхъ
бочкахъ въ наилучшихъ броварѣхъ,
горѣлки и ликеры наилучшего гатунку.
Пратя! замовляйте у своего!

РУССКІЙ КРАВЕЦЪ

Въ Шамокінъ, Па. мешкае
русскій кравецъ
ПЕТРО КУЗМИЧЪ

425 N. Shamokin str.

Робить вѣдь всѣмъ
убирая мужской
скаляно и дешево.
Хто у него самовитъ
убраве, нѣкогда того
не помяну.

СКМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хотѣшь выпити гарненько?
Закатай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повей слякни должаве.
С кшара, е и гали
На вѣтши, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчущишъ неоно пѣнаве, —
А що выпнешъ, то знай брате,
Побе дальше, ахъ у киты!

Памятайте Русины, що Русинка
МАРІЯ ЛУЧКОВИЦЪ

мае гарне урядженый ГОТЕЛЬ на розѣ
Independence & Vine Str. Nr. 717
въ ШАМОКИНЪ, ПА.

Тамъ забавитесь, ахъ мило,
Въ нем добра „виска“, пиво,
Вино, конякъ и цигара
И господина гарна, жвава.

ОДИНОВІЙ РУССКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ мавчій ану небудь
потребу въ Нью-Йорку, чи въ околици,
пованенъ вскупити до того готелю, бо
тутъ достане найздоровѣйшій и найтаншій
напитки всякого рода и пораду, де най
лучше ку: шти шифкарту.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧКЪ)

ОПЕЧАТЪ
СЛАБОСТЕЙ
ЖИНОЧИХъ,
ДИТЯЧИХъ
І ВЕНЕРИЧНЫХъ.

Жени при короди дѣлають
особливо елика.

Office: 227 N. Shamokin Str. } Телефонъ
SHAMOKIN, PA.

Юліанъ Копистаньскій
(JULIAN KOPISZANSKI)

424 Shamokin Str., ШАМОКИНЪ, ПА.

Перворядный салонъ рус-
кій. — Найлучшій напитокъ
можно ту достати, якъ: пи-
во на шылянки и бутельки,
вина розмалитого гатунку,
горѣвки досконалы, цигара
дуже добры.

Скѣпашъ Братя Русины до своего брат-
чина Юліана.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНА
*** TROMETTER'S ***
(Тромейтеръ)

при Редикльскѣмъ дѣлѣ въ Shamokin, Pa.
Сѣдава, Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождомъ часѣ можна достати
такъ горячій якъ и зимній перекуски.
Петравы прилагодженъ на европей-
скій способъ, дуже смятно. Услуга
содѣла. Окремій комнаты для родины.
Найлучшій вина, пиво, ликеры, горѣвки
и воъ можливый напитки. Цѣна дуже
нала.

МАСШЪ КНИЖЕКЪ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,

805 Laskawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣмъ рода, хочъ
би ли розрѣзочей. Тамъ же робить книж-
ки для брачекъ, корѣжи, книжечекъ
и т. д. За роботу шарантуе.

ЦЕРНІА РУСКА ВЧЕРНІА ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хотѣшь купити добре мясо,
Шинку чи смячнѣй ковбасѣ,
Не гратъ брате грошей а часу,
Лашы цытай ся, де бучеръ Югасѣ.

Вонъ всѣмъ мясо мае,
Зъ людми красно розмовляе
И поруски, по словенски,
По авианки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ доброй справѣ всегда справный,
За русскій народъ крѣпко стоить,
Вражди люцкой ся не боить.

Томъ Русинъ треба знати,
Шо сто гре подкирати;
Красно знають, въ папѣрѣ закупае,
Бучеръ чиста, ахъ ся сердце радуе.

Мы, Русины не жалуюмо,
Вѣдь Югаса все мясо купувати будемо,
Во когъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О томъ кожда дитина навѣтъ добре знае:

Томъ миль брате, нѣкуда ся не волочить,
До найлѣпшомъ бучерѣ до Югаса ходити
Добре, тако, справедливо
Чисто, смячно и уцтиво!

Найновѣйшимъ вынаходомъ помѣжь годинками е отся

годинка, котру тутъ вачите.

Моя Электрично свѣтяча годинка
е дуже выгодна для того, що въ почѣ,
въ темнотѣ свѣтитъ и показуе часъ
акуратно безъ жадного свѣта. Ся го-
динка мае такожъ календаръ, который
Вамъ показе каждый день кождого мѣ-
сяца въ роцѣ, годесно будитъ и добре
ходить такъ якъ регуляторъ.

Въ кождомъ домѣ повинна бути та-
ка выгодна рѣчь — коштуе лишь \$1.50.
Можете ея купити лишь у мене. Сто-
рнямъ и агентамъ продаю за дѣвшу
цѣну.

Писать по великій образковій цѣ-
никъ всѣмъ языкъ найновѣйшій рѣчей.

Писать латинскими буквами.

S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

Одень зъ наибольшихъ
броварѣвъ въ
Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПО-
СѢВЪ, ВЕЗЪ ВСЯКИХЪ
ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ по-
куштуе сего пива, то
нишого вже не хоче
пити.

Голова вѣдь него
нѣколи не болитъ,
бо есть здоровье и по-
живно.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОКУ ХВАЛИТИ, БО
ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРЯТЪ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ДІАМЕНТОВЫЙ ЕЛЕКТРИЧНЫ ХРЕСТЪ,

званный такожъ хрестомъ
Вольта, составъ водир-
ный болѣе лѣтъ тому въ
Австріи, а задѣи своихъ
великихъ прикметъ раз-
носноднѣи ся скоро въ
Нѣмечинѣ, Франціи, Скан-
динавіи и другихъ евро-
пейскихъ краяхъ, где ни-
къ уважуютъ его за на-
сильнѣйшее средство про-
тивъ ревматизму и дру-
гихъ слабостей.

Электричный Діамен-
товый Хрестъ глѣтитъ ру-

матизмъ мускуловъ и су-
ставовъ, невралгію, болѣ-
знь въ дѣлѣ тѣла, нерво-
вость, нервова ослаблене,
бессонницу, припадки,
истерію, параличъ, тиссе-
на, ударъ, сплиенцію, та-
лець св.Вита, напѣтѣнію,
нервного болѣе головъ, и
всѣ слабости нервного
систему. Его добродѣльный
визитъ виднѣе по коль-
цохъ годинкахъ, хотѣи ча-
сомъ треба на него ждати
колька день,

Коштуе долларъ, при чѣмъ гарантуе ся, що принесе столько користи, що най-
лѣпшій электричный посылъ, що коштуе 15 або 25 разъ только. Нахто въ роднѣи
хорый чи здоровѣе, не повиненъ бути безъ Электричного Хреста, сего наилучшего
средства противъ слабости. Пришла долларъ, а мы пошлемъ тобѣ оплаченный одѣнъ
Электричный Діаментовый Хрестъ або 6 за 5 долларѣвъ. Тисячѣ листѣвъ вѣдь особѣ,
котрымъ вышлѣтъ сей Хрестъ, суть достаточнымъ доказанъ его силы. Ось два въ-
нѣхъ: Малакъ болѣе черевъ много лѣтъ, теперь сѣмъ здорова. Діам. Хрестъ
вышлѣтъ мене. Каролина М. Питерсъ, Richfield, Utah, Diamond Electric Cross Co.,
206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Панове: Все 3 мѣсяца пошу Діамет. Electr.
Хрестъ. Давнѣйше мавъ я болѣзнь въ мѣхѣ плечахъ, такъ що не могъ грати на скрип-
кѣ. Теперь чудомъ зомсѣа добре. Зъ поважанъ. W. Simon, учитель, Schaumburg,
Cook Co., Ill. Марца 20, 1900. — New Orleans, La. 28. лютого, 1902. — Пов. Панове
Въ залученіе пошлѣмъ Вамъ \$5.00 на пять электричныхъ крестѣвъ. Та, котрѣ вы
переходѣ одѣржати приносѣтъ чудеску помѣчь. Просимъ прислѣти нѣтъ нейскоро. —
СЕСТРЫ ВЕНЕДИКТИНКИ. 2824 Doulphine str. New Orleans, La.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72.

306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Id.

— въ —

SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Наибольшій русскій компанічный сторъ въ Аме-
рицѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперь
побольшеный, украшеный и на ново
урядженый. Новый домъ великій,
красный, который компанія ку-
пила 1896 року за \$18.000
доказуе, що може ком-
панічна робота. — Всѣ ро-
зумный Русины належать до тои
компаніи, купуютъ зѣ своего власно-
го стору значить, спомыгають самыхъ
себе. — Мѣсячно обертаетъ сторъ сумою \$4,000.00
Заряджуютъ нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй и М. Целякъ.

ПРО ЧТО ХВОРѢТЕ?

ПРО ЧТО ТЕРПИТЕ А НЕ ВЫЗДОРОВЛЯЕТЕСЯ?

Чи незнаете, что можете быти вылѣчены если того собѣ желаете?

„Не самыи лѣкарства, но и способъ лѣченія и ужитыя пзлѣчаютъ слабости.“

Сильне бите сер-
ца и его лѣ-
ченіе.

Терпѣла я 5 лѣтъ
на боль въ лѣвомъ
боцѣ а главнѣе на
сильное битье сердца
Великіи сумы гро-
шей выдава я докто-
рамъ, но жадець изъ
нихъ ничего мнѣ не
помогъ. На конецъ
лѣкарства Проф. Др.
Коллинса возврати-
ли мнѣ мое утрачен-
ное здоровье.

М. Стаховичъ,
106 E. 81st St.,
New York.

**Женская непра-
вильность.**

Была я хвора за 6
лѣтъ на мѣсячную
неправильность, и
мѣла я при каждой
мѣсячной регуляр-
ности нестерпимыи
болѣзнь въ крижахъ и
слабинахъ, при томъ
и боль головъ мучи-
ла мене. Доктор-
скіи лѣкарства на
мой недугъ ничего
мнѣ не помогли, ажъ
на послѣдъ спробо-
вала я лѣкарства
Проф. Дра Коллинса,
которыми я теменемъ
одного мѣсяца спо-
ла выздоровѣла. —
Всѣ, котрымъ чуется
быти хворыми, удай-
теся до него, ибо онъ
есть тотъ лѣкаръ,
которому можно по-
вѣрять для его вели-
кой учености и зна-
нія въ лѣченію не-
безпечныхъ слабо-
стей.

Паул. Загаръ,
Claremont, Minn.

если недужный опишетъ свою хвороту докладно и зашлетъ листъ Проф. КОЛЛИН-
СОВИ. Той славный зналецъ изъ листу переконается, своею высокою ученостью и
многогрудною практикою употребить къ тому, чтобы хвороту добре спозналъ и пред-
писалъ терпящому отвѣтныи лѣкарства. Его наибольшую радостью есть, если мож-
етъ хворому навратити здоровье.

При лѣченію всякихъ хворотъ, главнымъ дѣломъ есть то, чтобы лѣкаръ дѣйстно
спозналъ недугъ и не сдѣлалъ який омыль. Въ томъ оглядѣ не выровняется Проф.
КОЛЛИНСОВИ нѣкій иный лѣкаръ, что уже вообще есть извѣстно по всей Америкѣ.

Кому нинѣ лѣкаръ немогли помогчи, кто уже зунувалъ платити инымъ лѣкарямъ
или лѣкарскимъ обществамъ, най спробоу еще удатися до Проф. КОЛЛИНСА. Уздо-
ровиль онъ уже больше тысяча людей, котрыхъ докторы по долгомъ, но безуспѣш-
номъ лѣченію узнали за невылѣчительныхъ. — Не вынаходѣ новыхъ лѣкаровъ и
новыхъ лѣкарскихъ обществъ, но всегда въ случаю слабости удайтеся лишь на из-
вѣстного и практичного знальца подѣ адресою:

PROF. DR. E. S. COLLINS,

NEW YORK MEDICAL INSTITUTE,

140 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.

Гей Русини! чи знаете вы до-
рогу до копейного и доброго ку-
на? Она веде просто до

Юрія Хилыка

въ OLYPHANT, PA.

Въ его павно добре знаете. Въ него
знаете одинокій, найдешный, най-
лучшій и наймодѣйшій сторъ въ
убраннѣ. Купите добре „шифкарту“ и
скоро а безпечно пошле вамъ грошъ до
старого края. Не гадайте однакъ, що то
еже все — нѣ! Вонъ мае ще найпарад-
дѣшій салупъ въ містѣ подѣ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите
ся, якъ въ родной бабки на
весѣлю.

SOCIALISM is the coming issue in politics.
You may be for it or against it, but in either case
you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a
three month's subscription and a copy of Social-
ism and Farmers. No fee copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Наша порада.

Если чуется быти
хворыми, удайтеся толь-
ко на вообще извѣстно-
го лѣкаря, якимъ есть
Проф. Д-ръ Е. С. Кол-
линсъ, который непре-
мѣнно Васъ вылѣчитъ,
якъ уже вылѣчилъ ты-
сячи а тысячи иныхъ
людей. Неоткладайте съ
вылѣченіемъ, ибо якъ
поздно начнете лѣчитъ-
ся, то тяжше есть лѣче-
ніе.

Доброе дѣло само себе хвалить.

Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ непотребуеъ вы-
хвалыватися, понеже его пациенты выхваляютъ.
Множество листѣвъ отъ выздоровѣвшихъ людей
свѣдѣтъ о его похвалы-достойномъ успѣху въ
лѣченію.

Не выкидайте грошей на всякіи дурниці, якъ
напр. на электричныи пасы. Въ такихъ электрич-
ныхъ пасахъ или крестахъ нѣтъ нѣякой электрики,
ани нѣякой лѣчивой силы средства. Но съ тымъ
легко можете прити до несчастья, если такой пасъ
будете носить, ибо ваша немоць застарѣется и
погоршається. Тсе скажетъ Вамъ каждый добрый
лѣкаръ.

Выстерѣгайтеся подиравлятелей и наподобляе-
лей. Проф. Д-ръ Коллинсъ предъ годами вы-
найшолъ способъ, для котораго есть въ состояніи
съ успѣхомъ лѣчити хворыхъ, котрымъ суть отда-
лены, а котрымъ свою слабость докладно опишутъ
и въ листѣ ему зашлутъ. Онъ одинъ есть въ со-
стояніи отгадати всякіи хвороты изъ описанія.
Теперь уже и прочіи лѣкарѣ хотять его наслѣду-
вати и протѣ почт. читателѣ най остерѣгаются ихъ.

Про что сталъ Проф. Коллинсъ такимъ славнымъ
лѣкаремъ и про что до него удаются недужныи
изъ всѣхъ сторонъ Америки?

На той вопросъ слѣдуетъ короткій отвѣтъ:
Понеже Проф. КОЛЛИНСЪ дуже скоро кождого
своего пациента вылѣчитъ а то и такого, котораго
ани лѣкаръ ани лѣкарскіи общества вылѣчити не-
могли, а понеже Проф. Коллинсъ считаетъ меншю
цѣну за лѣчение и медецины, якъ который иный
лѣкаръ.

Каждому можетъ быти споможено. Недужныи
най не тратятъ надѣи а сейчасъ най удадутся до
Проф. КОЛЛИНСА съ полнымъ довѣріемъ. Кто
можетъ, най самъ придетъ, но не есть того конеч-
но потребно. Къ тому достаточно будетъ того,

если недужный опишетъ свою хвороту докладно и зашлетъ листъ Проф. КОЛЛИН-
СОВИ. Той славный зналецъ изъ листу переконается, своею высокою ученостью и
многогрудною практикою употребить къ тому, чтобы хвороту добре спозналъ и пред-
писалъ терпящому отвѣтныи лѣкарства. Его наибольшую радостью есть, если мож-
етъ хворому навратити здоровье.

При лѣченію всякихъ хворотъ, главнымъ дѣломъ есть то, чтобы лѣкаръ дѣйстно
спозналъ недугъ и не сдѣлалъ який омыль. Въ томъ оглядѣ не выровняется Проф.
КОЛЛИНСОВИ нѣкій иный лѣкаръ, что уже вообще есть извѣстно по всей Америкѣ.

Кому нинѣ лѣкаръ немогли помогчи, кто уже зунувалъ платити инымъ лѣкарямъ
или лѣкарскимъ обществамъ, най спробоу еще удатися до Проф. КОЛЛИНСА. Уздо-
ровиль онъ уже больше тысяча людей, котрыхъ докторы по долгомъ, но безуспѣш-
номъ лѣченію узнали за невылѣчительныхъ. — Не вынаходѣ новыхъ лѣкаровъ и
новыхъ лѣкарскихъ обществъ, но всегда въ случаю слабости удайтеся лишь на из-
вѣстного и практичного знальца подѣ адресою:

PROF. DR. E. S. COLLINS,

NEW YORK MEDICAL INSTITUTE,

140 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.

Почтеннѣйшій

Проф. Коллинсъ!

Могу ся Вамъ по-
хвалити, что по уж-
тѣи Вашимъ лѣкарен-
есымъ советамъ здо-
ровѣ. За долги часы
былъ я хворый ани
не падылся того,
чтобъ Вы мнѣ такъ
скоро спомогли. Ужо
не имѣю ани болѣни
головы ани жолудка
ани колики въ клу-
бахъ, изъ всего уже
асмыъ вылѣченный.
За тое все желаю
Вамъ, най Васъ Богъ
пожизнитъ на много
и много лѣтъ!

Іоаннъ Страхъ,
P. O. Box 12,
Mogadore, O.

Госп. М. Любичъ
пишетъ такъ:

Дорогой пане!

На хвороту, зъ ко-
торой теперь есмь
въ лѣченѣ, терпѣлъ я
чрезъ полныхъ 5
лѣтъ. Пробовалъ я
различныхъ докто-
ровъ и подля препи-
су уживалъ ихъ лѣ-
карства, но все было
задармо. На раду мо-
его прѣтеля обра-
тился я на Васъ и
днесъ я есмь счаст-
ливый человекъ, ибо
сейчасъ позволился
той страшной неду-
ти.

Не есмь я бога-
тый человекъ и не
маю Вамъ чимъ от-
платитися, но зато
прошу что деино Бо-
га, чтобъ васъ поддер-
жалъ въ счастіи и
здоровію на много
лѣтъ, къ помочи всѣмъ
терпящимъ.

Гашъ отданный
Март. Любичъ,
P. O. Box 699,
Wilmerding, Pa.